

REFERAT Undervisningsudvalget_2018-21 d. 01-04-2019

Mødedato Mandag d. 01. april 2019 kl. 20:52

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser fra udvalgsformand, udvalgsmedlemmer og forvaltning.....	3
Forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen om bred dialog om kvalitet i folkeskolen	4
Henvendelse fra skolebestyrelsen ved Skolen ved Bülowvej om klassedannelse og ressourceudmel	6
Ansøgning om fortsat aldersintegreret undervisning Skolen på Grundtvigsvej.....	8
Retningslinjer for anvendelse af Aula, høringssvar.....	9
Retningslinjer for brugen af den digitale læringsplatform MinUddannelse, høringssvar.....	14
Tilskud til skolemad.....	23
Udbud af skolemad.....	26
Udviklingsplan for skole og unge 2020.....	28
Midlertidig flytning af ungdomsskolen.....	30
SSP-indsatser i et dataperspektiv.....	31
Status byggeri Skolen på Grundtvigsvej.....	35
1. forventede regnskab 2019.....	37
Implementering af Røgfri generation på Frederiksberg.....	50

Punkt 64: Meddelelser fra udvalgsformand, udvalgsmedlemmer og forvaltning

00.22.00-G01-15-18

Punkt 65: Forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen om bred dialog om kvalitet i folkeskolen på Frederiksberg

17.00.00-G01-13-19

Resume

I sagen redegøres for, hvilke fora og tilgange der aktuelt anvendes til at skabe overblik over og drøfte kvalitet i folkeskolen. Det foreslås, at beslutningsforslaget vedtages, idet debat om kvalitet i folkeskolen føres via de eksisterende fora.

Beslutning

Udsat.

Indstilling

Børne-og Ungeområdet indstiller, at Undervisningsudvalget indstiller til Kommunalbestyrelsen, at beslutningsforslaget vedtages, idet begrebet "kvalitet i folkeskolen" drøftes i et kommende dialogmøde med skolebestyrelserne samt i et skolelaboratorie-møde med skolelederne.

Sagsfremstilling

Rådmand Balder Mørk Andersen har den 2. februar 2019 fremsat nedenstående beslutningsforslag i Kommunalbestyrelsen, som blev oversendt til behandling i Undervisningsudvalget:

"SF foreslår, at Kommunalbestyrelsen inviterer til en bred dialog om begrebet 'kvalitet' i folkeskolen på Frederiksberg og beslutter at nedsætte undervisningstimetallet for lærerne, helst gennem en lokalaftale.

Begrundelse:

Et bredt flertal på Christiansborg har besluttet at justere folkeskolereformen. På Frederiksberg bør dette følges op af lokal handling, herunder på anbefalingerne. Det synes således at være det rette tidspunkt til at se på kommunens samlede kvalitetsvision for folkeskolerne på Frederiksberg. Herunder om folkeskolen kan blive kvalitetsmæssigt styrket via et øget fokus på tid til lærerforberedelse af undervisningen og mindre målstyring."

Kvaliteten af folkeskolen belyses, i forhold til det politiske niveau, på Frederiksberg løbende via især syv redskaber og tilgange:

- Kvalitetsrapporten om folkeskolen (datasamling om centrale indikatorer, status over opnåede resultater)
- Udviklingsplan for skole og unge (årlig oversigt med input vedr. de kommende års fokus)
- Dialogmøder med skolebestyrelser
- Formandsrådsmøder med skolebestyrelsesformændene
- Bruger- og borgerundersøgelser
- Skolelaboratorier (udvalgets møder med skolelederne)
- Besøg på kommunens skoler

Herudover følger Styrelsen for udvikling og kvalitet (STUK) løbende resultaterne på alle landets skoler og griber ind, hvis udviklingen ikke er i overensstemmelse med det forventede.

Det bemærkes, at en af skolebestyrelsernes centrale opgaver er at følge og drøfte kvaliteten af skolen og føre tilsyn hermed.

På administrativt niveau suppleres ovenstående med især:

- En række projekter og tiltag vedr. stadig udvikling af praksis. Fx de store A.P. Møller-finansierede projekter, indsatser vedr. læse- og skrivestrategi, matematikstrategi, it-strategi, inklusionsstrategi, indsatser vedr. tidligere, mere forbyggende og mere effektiv indsats i fht. børn med særlige behov
- Løbende opfølgning på økonomi
- Årlige udviklingssamtaler med hver skoles ledelsesteam om udfordringer, kvaliteter og potentialer
- Årlig udviklingssamtale med hver skoleleder

På baggrund af det indgåede forlig om justering af folkeskoleloven vil Undervisningsudvalget skulle tage stilling til en række konkrete forhold vedr. konsekvenser for folkeskolen på Frederiksberg. Dette vil ske når loven er vedtaget.

En bred dialog om kvalitet i folkeskolen kan ske på flere forskellige måder. Fx i form af drøftelser i udvalget, temadrøftelse på dialogmøde og i formandsrådet samt i skolelaboratorium.

På Frederiksberg er der igennem adskillige år indgået en årlig aftale under benævnelsen ”Fælles forståelse” mellem Frederiksberg Lærerforening og Frederiksberg Kommune, som beskriver rammen for lærernes arbejde. Hermed er der klare rammer for og gensidig forståelse om samarbejdet uden at der samtidig er lagt bindinger på ledelsesretten i forhold til arbejdets prioritering og fordeling. Det er forvaltningens opfattelse, at det gennemsnitlige undervisningstimetal for en lærer på Frederiksberg er sammenligneligt med niveauet i andre kommuner i regionen.

Spørgsmålet om undervisningstimetallets omfang og lærernes arbejdsforhold generelt belyses, jf.

overenskomstforhandlingerne, pt. i den særlige lærerkommission aftalt mellem KL og Danmarks Lærerforening.

Kommissionens arbejde forventes at danne grundlag for kommende aftaler. Forhold vedr. ansættelsesforhold m.v.

henhører under Magistraten. Rammen for skolernes økonomi, herunder lærernes arbejdstid og undervisningstimetallet, fastlægges med budgettet for skoleområdet.

Økonomi

Nej

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Undervisningsudvalget, Kommunalbestyrelsen

Historik

Indstilling 25. marts 2019, pkt. 54:

Børne-og Ungeområdet indstiller, at

Undervisningsudvalget indstiller til Kommunalbestyrelsen, at beslutningsforslaget vedtages, idet begrebet ”kvalitet i folkeskolen” drøftes i et kommende dialogmøde med skolebestyrelserne samt i et skolelaboratorie-møde med skolelederne.

Punkt 66: Henvendelse fra skolebestyrelsen ved Skolen ved Bülowvej om klassedannelse og ressourceudmelding

17.01.00-G01-2-19

Resume

Skolebestyrelsen ved Skolen ved Bülowvej anmoder i henvendelse af 24. marts 2019 om, at skolen kan fortsætte med uændret klassestruktur for nuværende 8. årgang, når de i skoleåret 2019/20 bliver 9. årgang. Skolen har i indeværende skoleår 5 klasser på 8. årgang, og har i ressourceudmeldingen til skoleåret 2019/20 fået udmeldt ressourcer til 4 klasser på den kommende 9. årgang. Der redegøres i sagen for baggrunden for ressourceudmeldingen, samt de særlige forhold på årgangen, som skolebestyrelsen og årgangens lærerteam henviser til.

Beslutning

Udsat efter drøftelse. Sagen genoptages på ekstraordinært udvalgmøde den 8. april 2019.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at
Gældende regler for ressourcer til klassedannelse følges

Sagsfremstilling

Skolebestyrelsen ved Skolen ved Bülowvej anmoder i henvendelse af 24. marts 2019 om, at skolen kan fortsætte med uændret klassestruktur for nuværende 8. årgang, når de i skoleåret 2019/20 bliver 9. årgang. Skolen har i indeværende skoleår 5 klasser på 8. årgang, og har i ressourceudmeldingen til skoleåret 2019/20 fået udmeldt ressourcer til 4 klasser på den kommende 9. årgang.

Rammerne for klassedannelsen i Frederiksberg Kommune er reguleret i Bilag til Styrelsesvedtægt for Frederiksberg Skolevæsen, hvor følgende fremgår i afsnit 3.1 Almenundervisningen:

"Kommunalbestyrelsens undervisningstimetildeling til den enkelte skole foretages for et skoleår ad gangen på grundlag af en beregning af et teknisk elevtal og teknisk klassedannelse. Det tekniske elevtal beregnes på baggrund af det kendte elevtal omkring 1. marts fratrukket et forventet frafald af elever baseret på gennemsnittet af frafaldet fra planlægningstal til 5/9 tal for de foregående to skoleår. Den tekniske klassedannelse er en beregning af antal klasser på op til 26 elever på baggrund af det tekniske elevtal. Tildelingen baseres på det vedtagne budget og overslagsårene."

Model for klassedannelsen blev vedtaget som en del af budgetaftalen for 2016.

Elevtallet på Skolen på Bülowvej

Det faktiske elevtal på kommende 9. årgang på Skolen ved Bülowvej var pr. 1. marts 2019 106 elever. Kalkuleres der med dette elevtal vil der skulle oprettes 5 klasser. Fratrukket det forventede frafald beregnet som gennemsnittet af frafaldet fra planlægningstal til 5/9 tal for de foregående to skoleår, til skoleåret 2019/20 beregnet til 4,74% for 7.-9. klassetrin, giver det et teknisk elevtal på 101 elever. Det tekniske elevtal udløser dermed 4 klasser på op til 26 elever på 9. årgang på Skolen ved Bülowvej. Skolen kan indenfor egen ramme vælge at bevare den ekstra klasse.

Skolebestyrelsen henviser i deres henvendelse til, at skolen ifølge skolebestyrelsens oplysninger har et faktisk frafald, der ligger under det kommunalt beregnede. En beregning af den faktiske frafaldsprocent for 9. årgang på Skolen ved Bülowvej for de foregående to skoleår viser et faktisk frafald på 3,98%, hvilket vil give et teknisk elevtal til skoleåret 2019/20 på 102 elever, og dermed fortsat en teknisk klassedannelse på 4 klasser.

Skoleafdelingen har fra skolen fået oplyst, at der er to nuværende 8. classes elever, der skal på efterskole i 9. klasse, og dermed er det forventede faktiske elevtal til det kommende skoleår 104 elever på 9. klassetrin, hvilket udløser en teknisk klassedannelse på 4 klasser. Skolen oplyser dog også, at der er aftalt indskrivningsmøde med en tilflyttet elev til 9. klassetrin i skoleåret 2019/20. Tilsvarende kan der flytte elever væk senere på året.

Skolebestyrelsen henviser også til brev af 21. marts 2019 fra årgangens lærerteam til Undervisningsudvalget. Brevet fremgår som en del af skolebestyrelsens henvendelse. Lærerteamet udtrykker særligt bekymring for en eventuel ny klassestruktur med henvisning til, at der på denne årgang er mange elever med særlige behov, herunder elever med diagnoser, krigstraumer, dysleksi, tosprogede elever, angst mv. Skolen ved Bülowvej har modtagehold for nyankomne

tosprogs elever på mellemtrinnet og udskolingen, og skolen har dermed også tosprogede elever i almenklasserne med et øget behov for tosprogsstøtte, og elever med krigstraumer. I forhold til øvrige elever med særlige behov er det ikke skoleafdelingens vurdering, at der er særlige forhold på Skolen ved Bülowsvej, der adskiller sig fra forholdene på de øvrige skoler.

Udover Skolen ved Bülowsvej er det 4. klassetrin på Skolen på La Cours Vej og 7. klassetrin på Lindevangskolen, der får udløst en klasse mindre på baggrund af den nuværende klassetildelingsmodel. På både Skolen på La Cours Vej og Lindevangskolen er der dog overensstemmelse mellem antallet af klasser i den tekniske klassesdannelse og det nuværende antal klasser på klassetrinnet, og der skal derfor ikke ske klassesammenlægninger på baggrund af den tekniske klassesdannelse.

Økonomi

Nej
Hvis der gives tilladelse til opretholdelse af fem klasser på kommende 9. årgang vil dette udløse en merudgift på 717.000 kr., hvilket vil kræve en merbevilling.

Borgmesterpåtegning

nej

Behandling

undervisningsudvalget

Bilag

Henvendelse fra SB Skolen ved Bülowsvej om klassesdannelse

Punkt 67: Ansøgning om fortsat aldersintegreret undervisning Skolen på Grundtvigsvej

17.02.04-G01-1-15

Resume

Skolen på Grundtvigsvej ansøger om fortsat at kunne arbejde aldersintegreret på 0.-6. klassetrin jf. eksisterende model. Skolen deltager i forsøgsordning herom, vedr. mellemtrinnet, under Undervisningsministeriet der løber frem til og med skoleåret 2020-2021. Skolens bestyrelse bakker op om ansøgningen.

Beslutning

Undervisningsudvalget godkendte, at ansøgningen imødekommes for skoleårene 2019-2020 og 2020-2021.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at ansøgningen imødekommes for skoleårene 2019-2020 og 2020-2021

Sagsfremstilling

Skolen på Grundtvigsvej har siden etableringen i 2013 arbejdet med aldersintegrerede grupper i indskoling og på mellemtrin. I indeværende skoleår (2018/2019) er skolen organiseret i 4 storhold/galakser (ca. 75 elever) med aldersintegration af 0. – 2. årgang og 3. – 5. årgang. Indenfor hvert spor/galakse er eleverne inddelt i aldersintegrerede hold/hjemgrupper (ca. 25 elever). Fra 2018/2019 har skolen med afsæt i undervisningsudvalgets indstilling valgt at 6. og 7. årgang er organiseret i en vekselvirkning mellem faste hold (hjemgrupper) og fleksible hold jf. gældende bestemmelser om fleksibel undervisning.

Skolen deltager i et forsøg under Undervisningsministeriet om aldersblandet organisering og har derfor allerede ministeriel godkendelse til aldersblandet organisering på mellemtrinnet frem til og med skoleåret 2020-2021. Det er den enkelte kommune der kan give tilladelse vedr. indskolingen jf. folkeskoleloven §25 stk. 3.

Det er forvaltningens opfattelse, at det vil være u hensigtsmæssigt at have én organisering i indskolingen og en anden på mellemtrinnet. I lyset af de generelt gode erfaringer med organiseringen i indskolingen og i lyset af skolebestyrelsens opbakning til organiseringen anbefales det at give tilladelse til en fortsættelse i samme periode som den ministerielle forsøgsordning kører. Herefter bør der tages stilling til den fremtidige organisering.

Det bemærkes, at Skolen på Grundtvigsvej i et vist omfang rent fysisk er bygget til netop denne organisering.

Skolens ansøgning samt den ministerielle besked vedr. forsøgets fortsættelse frem til og med 2020-2021 er vedlagt som bilag.

Økonomi

Nej

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Undervisningsudvalget

Bilag

Ansøgning om aldersblandet organisering

Svar om fortsat aldersintegreret organisering

Punkt 68: Retningslinjer for anvendelse af Aula, høringsvar

85.11.20-G01-3-18

Resume

Forslag til retningslinjer for anvendelse af kommunikations- og samarbejdsplatformen Aula har været til høring hos skolebestyrelser og Område-MED. Der er opbakning til retningslinjerne.

Beslutning

Undervisningsudvalget indstiller, at den reviderede tekst til styrelsesvedtægten for Folkeskolen godkendes.

Undervisningsudvalget godkender de generelle retningslinjer for anvendelsen af Aula i øvrigt.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at

1. Undervisningsudvalget indstiller til Kommunalbestyrelsen, at den reviderede tekst til styrelsesvedtægten for Folkeskolen godkendes.
2. Undervisningsudvalget godkender de generelle retningslinjer for anvendelsen af Aula i øvrigt

Sagsfremstilling

Undervisningsudvalget besluttede den 14. januar 2019 at sende udkast til retningslinjer for anvendelse af den nye samarbejds- og kommunikationsplatform Aula i høring hos skolebestyrelserne og i Område-MED. Høringsvarene viser grundlæggende tilslutning til de foreslåede retningslinjer. Se i øvrigt bilag.

På baggrund af høringsvarene foreslås følgende ændringer i styrelsesvedtægten §17, afsnit om forældresamarbejde:

Nuværende tekst	Forslag til revision	Endelig forslag jf. afgivne høringsvar:
Forældrene er en ressource for skolen, og målet er et tæt og kontinuerligt samarbejde om skolens og børnenes udvikling, hvor forældre og pædagogisk personale har et fælles forpligtende ansvar.	Ingen ændring	Ingen ændring
Kontakt mellem hjem og skole sker som hovedregel inden for normalarbejdstiden kl. 8:00-17:00 på hverdage. Dog afholdes der årligt minimum 3-4 forældrearrangementer/ forældresamarbejder pr. årgang der tidsmæssigt går udover kl. 17.	Ingen ændring	Ingen ændring
Den digitale samarbejdsplatform er omdrejningspunktet for kontakterne mellem hjem og skole. Der gives kvittering for henvendelser, også digitale, hurtigst muligt og som hovedregel indenfor 3	Den digitale samarbejdsplatform anvendes til information fra skole til hjem og til kortfattet kommunikation mellem parterne. Den digitale samarbejdsplatform	Den digitale samarbejdsplatform anvendes til <u>nødvendig</u> information fra skole til hjem og til kortfattet kommunikation mellem parterne. Den digitale samarbejdsplatform

<p>arbejdsdage. I kvitteringen anføres, hvornår der kan forventes egentligt svar.</p>	<p>anvendes især til information og kommunikation om kommende arrangementer og tiltag. Der gives kvittering for henvendelser, målrettet en konkret medarbejder, hurtigst muligt og som hovedregel indenfor 3 arbejdsdage. I kvitteringen anføres, hvornår der kan forventes egentligt svar eller om det anses for bedst af aftale et møde eller en telefonsamtale.</p>	<p>anvendes især i <u>udgangspunktet</u> til information og kommunikation om kommende arrangementer og tiltag. Der gives <u>som hovedregel</u> kvittering for henvendelser, målrettet en konkret medarbejder, hurtigst muligt og som hovedregel indenfor 3 arbejdsdage. I kvitteringen anføres, hvornår der kan forventes egentligt svar eller om det anses for bedst af aftale et møde eller en telefonsamtale.</p>
<p>(Ikke nævnt i nuværende udgave af styrelsesvedtægten)</p>	<p>Drøftelser om komplekse emner eller sager, herunder personsager, sker som hovedregel i møder eller pr. telefon. Personsager drøftes ikke i grupper og debatfora i den digitale samarbejdsplatform.</p>	<p>Ingen ændring.</p>

Ramme for anvendelsen af Aula i øvrigt

Generelle retningslinjer:

- ? Aula anvendes til sikker kommunikation og samarbejde på tværs af skoler samt dagtilbud - lokalt, kommunalt og regionalt. Digital kommunikation mellem skole og hjem sker alene via Aula.
- ? Styregruppen for Aula fastlægger retningslinjer for, hvilke typer af informationer der ligger hvor i Aula. Elever, forældre, medarbejdere og ledere oplever således en overordnet genkendelighed på tværs af klassetrin og på tværs af skoler og institutionstyper.
- ? På skoleniveau udarbejdes der instrukser for hvor ofte og i hvilket omfang skolen udsender informationer til forskellige brugergrupper. Det styrende princip er, at der udsendes hyppig information til mindre grupper og sjældnere til store modtagergrupper.
- ? Alle skolens pædagogiske medarbejdere tjekker hver arbejdsdag beskeder og relevante grupper i Aula og reagerer herpå hvis nødvendigt.
- ? Alle brugere i Aula formulerer sig venligt og kortfattet og altid til den mindst mulige målgruppe for at minimere informationsmængden.
- ? Der udarbejdes for det samlede skolevæsen et sæt etiske retningslinjer for den gode og konstruktive kommunikation mellem skole og hjem.

Samarbejdet mellem de fagprofessionelle:

- ? Alle grupper, som oprettes i Aula, bemannes af minimum én tovholder, som varetager ordstyrerfunktionen for gruppen og sikrer, at de etiske og sikkerhedsmæssige retningslinjer overholdes
- ? Forvaltningen sikrer driften af de tværgående grupper for netværk på tværs af skoler og de mere sags- eller fagspecifikke grupper blandt medarbejdere på skoleområdet.

Lokale principper for Aula og skole-hjem-samarbejdet i øvrigt:

Skolebestyrelsen udarbejder lokale principper for skole-hjem-samarbejdet i øvrigt.

Lokale principper udarbejdes indenfor rammerne af de generelt gældende retningslinjer og regler.

Det anbefales, at der i denne forbindelse er fokus på,

- om der på skoleniveau skal være særlige debatgrupper (tematiske, aktive i bestemte tidsperioder), hvor eksempelvis et skolebestyrelsesmedlem fungerer som tovholder.
- hvordan en negativ sprogbrug, personangreb m.v. i skole-hjem-samarbejdet håndteres.

- om eksisterende traditioner og praksis med særlige nyhedsbreve, ugebrev m.v. skal erstattes af en anden praksis i forhold til fælles kommunikation via Aula.
- om forventninger til forældrenes rolle og opgave i skole-hjem-samarbejdet skal være tydeligere beskrevet.
- om forventningerne til skolens rolle og opgave i skole-hjem-samarbejdet skal være tydeligere beskrevet.
- om antal, længde og type af møder mellem skole og hjem skal justeres

Sagsfremstilling 14. januar 2019

I forbindelse med implementeringen af Aula anbefales det fra den nationale styregruppe for Aula, såvel som fra lokale skoleledelser, at der fastlægges kommunale retningslinjer for anvendelsen. Alternativet vil være, at brugen af Aula bliver meget forskellig både på tværs af institutioner og på tværs af klasser/hold og teams på den enkelte institution, hvilket brugermæssigt vil være uhensigtsmæssigt.

På baggrund af drøftelserne med skoleledelserne, anbefales det, at der på kommunalt niveau fastlægges retningslinjer, som sikrer en relativ ensartet brugeroplevelse på skolerne. Hertil anbefales det, at der i den forbindelse fastlægges retningslinjer, som begrænser den arbejdstid, der skal bruges, hos såvel ledelser som medarbejdere, til skriftlig kommunikation. Se i øvrigt herunder.

Det foreslås, at der ud over de politisk fastsatte rammer, som foreslås at indgå i Styrelsesvedtægten for Skolevæsenet på Frederiksberg, udarbejdes en fælles og ensartet ramme, som kan danne grundlag for skolebestyrelsernes og skolernes konkrete arbejde med principper for skole-hjem-samarbejdet. Forslag hertil fremgår af denne sag.

Baggrunden for nedenstående er især:

- En nylig phd-afhandling om skole-hjem-samarbejdet i skole-intra (hvor en skole på Frederiksberg indgår som del af det empiriske grundlag) viser, at den høje skriftlighed er ulighedsskabende. Det er især højtuddannede forældre, som anvender skriftligheden, som læser de mange informationer og som indgår i skriftlige debattråde. En væsentligt andel af forældregruppen hæmmes i praksis i at deltage alene på grund af formen på kommunikationen. Derfor anbefales det at revitalisere også andre former for skole-hjem-kommunikation end den rent skriftlige.
- Skolerne oplever i stigende grad, at forældre henvender sig skriftligt om også ret komplicerede sager, som reelt kræver en dialog at finde løsninger på. Det vil sige, at den gode tradition for direkte kommunikation (i form af møder og pr. telefon) i stigende grad erstattes af skriftlighed. Dette er en stor tidsmæssig belastning for alle parter, og den skriftlige kommunikation giver endvidere ofte en hårdere tone i drøftelserne end andre kommunikationsformer. Dette er uhensigtsmæssigt i forhold til at løse udfordringerne til alles bedste.
- Skolerne oplever i stigende grad, at forældre forventer individuel målrettet information fremfor selv at opsøge og finde relevante oplysninger i de informationsfora der er oprettet. Det medfører dels et øget tidsforbrug til informationsopgaven, dels en risiko for at modtagergruppen ikke får samme information, hvilket ud fra en lighedsvinkel er uhensigtsmæssigt.
- Skoler og forvaltning oplever i stigende grad, at afgrænsede og ofte personrelaterede sager præsenteres på kommunikationsplatforme (for eksempel SkoleIntra) eller i sociale medier, hvor der rejses (også urimelige) kritikker af skolens handlinger, og hvor skolen på grund af tavshedsregler og forvaltningsretlige principper, ikke kan indgå i debatten. Det er derfor ønskeligt, at denne type af debatter og debattråde begrænses mest muligt i overgangen til Aula. Både af hensyn til de implicerede parter; børn, forældre og medarbejdere, men også for at mindske mængden af over-information, som andre forældre skal læse og forholde sig til.
- Skolerne oplever i stigende grad en forventning fra (nogle) forældre om, at der i skriftlig form "rapporteres" om forløb, oplevelser og aktiviteter der er afviklet. Dette er tidskrævende, og derudover er det en dialog, som mere meningsfuldt bør være mellem det enkelte barn og forældrene.
- Drøftelserne mellem skoler og forvaltning viser, at der ledelsesmæssigt er bekymring for, om det dannelsesmæssigt ikke ville være bedre for børnene/de unge, at de i større grad igen blev "bærere" af mere information fra skolen, fremfor at alt sker digitalt til forældrene udenom børnene. At det reelt er en del af dannelsesopgaven, at lade børnene have et vist ansvar i takt med at de bliver ældre og dermed modnes til dette ansvar.

Forslag til revideret tekst i Styrelsesvedtægten, afsnit i §17, vedr. forældresamarbejdet

Nuværende tekst

Forslag til revision

Forældrene er en ressource for skolen, og målet er et tæt og kontinuerligt samarbejde om skolens og børnenes udvikling, hvor forældre og pædagogisk personale har et fælles forpligtende ansvar.

Ingen ændring

Kontakt mellem hjem og skole sker som hovedregel indenfor normalarbejdstiden kl. 8:00-17:00 på hverdage. Dog afholdes der årligt minimum 3-4 forældrearrangementer/forældresamarbejder pr. årgang der tidsmæssigt går udover kl. 17.

Ingen ændring

Den digitale samarbejdsplatform er omdrejningspunktet for kontakterne mellem hjem og skole. Der gives kvittering for henvendelser, også digitale, hurtigst muligt og som hovedregel indenfor 3 arbejdsdage. I kvitteringen anføres, hvornår der kan forventes egentligt svar.

Den digitale samarbejdsplatform anvendes til information fra skole til hjem og til kortfattet kommunikation mellem parterne. Den digitale samarbejdsplatform anvendes især til information og kommunikation om kommende arrangementer og tiltag. Der gives kvittering for henvendelser, målrettet en konkret medarbejder, hurtigst muligt og som hovedregel indenfor 3 arbejdsdage. I kvitteringen anføres, hvornår der kan forventes egentligt svar eller om det anses for bedst af aftale et møde eller en telefonsamtale.

(Ikke nævnt i nuværende udgave af styrelsesvedtægten)

Drøftelser om komplekse emner eller sager, herunder personsager, sker som hovedregel i møder eller pr. telefon. Personsager drøftes ikke i grupper og debatfora i den digitale samarbejdsplatform.

Ramme for anvendelsen af Aula i øvrigt
Generelle retningslinjer:

- ? Aula anvendes til sikker kommunikation og samarbejde på tværs af skoler samt dagtilbud - lokalt, kommunalt og regionalt. Digital kommunikation mellem skole og hjem sker alene via Aula.
- ? Styregruppen for Aula fastlægger retningslinjer for, hvilke typer af informationer der ligger hvor i Aula. Elever, forældre, medarbejdere og ledere oplever således en overordnet genkendelighed på tværs af klassetrin og på tværs af skoler og institutionstyper.
- ? På skoleniveau udarbejdes der instrukser for hvor ofte og i hvilket omfang skolen udsender informationer til forskellige brugergrupper. Det styrende princip er, at der udsendes hyppig information til mindre grupper og sjældnere til store modtagergrupper.
- ? Alle skolens pædagogiske medarbejdere tjekker hver arbejdsdag beskeder og relevante grupper i Aula og reagerer herpå hvis nødvendigt.
- ? Alle brugere i Aula formulerer sig venligt og kortfattet og altid til den mindst mulige målgruppe for at minimere informationsmængden.
- ? Der udarbejdes for det samlede skolevæsen et sæt etiske retningslinjer for den gode og konstruktive kommunikation mellem skole og hjem.

Samarbejdet mellem de fagprofessionelle:

- ? Alle grupper, som oprettes i Aula, bemannes af minimum én tovholder, som varetager ordstyrerfunktionen for gruppen og sikrer, at de etiske og sikkerhedsmæssige retningslinjer overholdes
- ? Forvaltningen sikrer driften af de tværgående grupper for netværk på tværs af skoler og de mere sags- eller fagspecifikke grupper blandt medarbejdere på skoleområdet.

Lokale principper for Aula og skole-hjem-samarbejdet i øvrigt

Skolebestyrelsen udarbejder lokale principper for skole-hjem-samarbejdet i øvrigt.

Lokale principper udarbejdes indenfor rammerne af de generelt gældende retningslinjer og regler.

Det anbefales, at der i denne forbindelse er fokus på,

- om der på skoleniveau skal være særlige debatgrupper (tematiske, aktive i bestemte tidsperioder), hvor eksempelvis et skolebestyrelsesmedlem fungerer som tovholder.
- hvordan en negativ sprogbrug, personangreb m.v. i skole-hjem-samarbejdet håndteres.

- om eksisterende traditioner og praksis med særlige nyhedsbreve, ugebrev m.v. skal erstattes af en anden praksis i forhold til fælles kommunikation via Aula.
- om forventninger til forældrenes rolle og opgave i skole-hjem-samarbejdet skal være tydeligere beskrevet.
- om forventningerne til skolens rolle og opgave i skole-hjem-samarbejdet skal være tydeligere beskrevet.
- om antal, længde og type af møder mellem skole og hjem skal justeres

Økonomi

Nej

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Undervisningsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen

Bilag

Oversigt høringssvar

TS Høringssvar vedr. retningslinjer for anvendelse af Aula.docx

NY Høring vedr. AULA

SM Høringssvar AULA.pdf

SØ Høringssvar vedr. AULA 20190301.doc

BÜ Høringssvar AULA marts 2019.doc

GV Høringssvar.pdf

LC Høringssvar Aula.doc

DU Høringssvar vedr. Aula.doc

NH Aula høring.docx

LI Høring vedr. AULA.docx

Punkt 69: Retningslinjer for brugen af den digitale læringsplatform MinUddannelse, høringsvar

17.00.00-G01-172-18

Resume

Den fremtidige ramme for anvendelsen af læringsplatformen MinUddannelse har været i høring hos skolebestyrelser, Område-MED og Fælleselevråd. Der er grundlæggende opbakning til de foreslåede justeringer. Frederiksberg Lærerforening har desuden indsendt separat høringsvar, hvor de udtrykker kritik af en række forhold.

Beslutning

Udsat efter drøftelse. Udvalget bad om en uddybning af hvad det vil betyde hvis der ikke er krav om læringsmål eller krav om færre læringsmål.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at forslag til justerede retningslinjer for anvendelsen af læringsplatformen MinUddannelse godkendes, således at de træder i kraft pr. 1. august 2019.

Sagsfremstilling

Undervisningsudvalget besluttede mandag den 21. januar at sende forslag til reviderede retningslinjer for brugen af den digitale læringsplatform MinUddannelse i høring hos skolebestyrelser, område-MED og i fælleselevrådet. Konkret ønskedes der svar på følgende hørings spørgsmål:

1. Hvordan forholder I jer til forslaget til reviderede retningslinjer for anvendelsen af den digitale læringsplatform MinUddannelse?

2. Har I forslag til andre justeringer end de foreslåede, og i givet fald hvorfor?

Der er alt i alt modtaget 9 høringsvar hvoraf et er fra Område-MED, de øvrige høringsvar kommer fra skolerne. Frederiksberg Lærerforening, FLF, har som ikke-høringsberettiget valgt at indsende et høringsbrev. Deres høringsbrev er vedlagt som bilag og opsummeres nederst i sagsfremstillingen.

Sammenfattende fremstilling af hørings svarene fra de høringsberettigede parter:

- Langt de fleste høringsvar kvitterer positivt på de øgede lokale frihedsgrader som de nye retningslinjer fører med sig. Et høringsvar fra en skole skiller sig dog ud, hvilket blandt andet relaterer sig til udbredelsen og anvendelsen af MinUddannelse på den pågældende skole, hvilket svaret også i sig selv antyder.
  - Der påkaldes for visse skolars vedkommende et ønske om en fælles forståelse af begreber som ”meningsfuld elevplan” og ”vejledende ramme for brugen af elevplanen” mv.
  - Enkelte skoler nævner at fordele og ulemper ved andre læringsplatforme bør undersøges. Antageligt ud fra en betragtning at MinUddannelse på visse områder er uhensigtsmæssig og/eller omstændelig og ressourcekrævende – også efter de ændrede krav.
  - Enkelte skoler nævner at lærere (og superbrugere af MinUddannelse) burde være blevet inddraget mere i processen med at revidere og ændre på de kommunale rammer for brugen af MinUddannelse.
  - Enkelte skolars høringsvar påpeger, at de tilrettede retningslinjer ikke i tilstrækkeligt omfang følger intentionerne i de vejledende rammer og heller ikke i teksten fra folkeskoleforliget.
  - En enkelt skole udbeder sig, at der skabes den fornødne ro og tid til fokus på og implementering af Aula hvorfor der ikke udrulles nye rammer og krav på MinUddannelse – heller ikke i forhold til elevplanen.
  - En enkelt skole fremsætter ønske om at kravet om ajourført årsplan nedtones i forhold til kravet om ajourført uge- og elevplaner. Begrundelsen skal ses i relevansen i forhold til eleven.
- Hørings svarene har givet anledning til et par mindre præciseringer af teksten omkring nye rammer for brugen af MinUddannelse på Frederiksberg fra august 2019 og fremefter.

Ændringerne fremsættes herunder.

Overstreget tekst = ord fjernes

Understreget tekst = ord tilføjes.

Rammer for brugen af MinUddannelse, sammenligning og kommentering

Hidtil gældende ramme (politisk vedtaget)	Foreslåede ramme jan19	Tilrettede ramme apr19 - til vedtagelse	Kommentar
Alle undervisere anvender systemet MinUddannelse.	Alle undervisere anvender læringsplatformen MinUddannelse. Anvendelse af MinUddannelse i forhold til elevernes alsidige personlige udvikling, trivsel m.v. er op til den enkelte skole.	Ingen ændringer	Uændret. Tekst om elevernes alsidige personlige udvikling tydeliggør, at der ikke på kommunalt niveau er krav om at bruge læringsplatformen i SFO/klub eller til vurderinger af trivsel m.v. som allerede evalueres via trivselsmålingerne. Dog bruger Skolen på Duevej fortsat egen læringsplatform.
Alle årsplaner og forløbsplaner (alle fag, alle årgange) oprettes og ajourføres i MinUddannelse. Ajourføring sker minimum ved skoleårets start, ved efterårsferien, ved juleferien og ved påskeferien. Dvs. at elever, forældre, kolleger og ledelse som minimum kan se opdaterede planer for det kommende kvartal, men at der ikke her imellem kan forventes opdaterede planer.	Alle årsplaner og forløbsplaner (alle fag, alle årgange) oprettes og ajourføres i MinUddannelse. Hensigten er, at man løbende kan følge med i, hvad planen for undervisningen er. Kadencen for ajourføring besluttet af den enkelte skolebestyrelse, men der kan ikke stilles krav til lærerne om ajourføring hyppigere end kvartalsvist; ved skoleårets start, ved efterårsferien, ved juleferien og ved påskeferien	Ingen ændringer	Det fastholdes at planer for undervisningen lægges i MinUddannelse. Det foreslås at løsne op, således at kadencen for, hvor ofte der lægges planer op kan besluttes lokalt, idet der stadig holdes fast i, at en kvartalsvis rytme er tilstrækkelig. Konkret vil det give frihed til at lægge planer op, når det er naturligt i forhold til rytmen i undervisningen. Dvs. både hyppigere eller sjældnere end kvartalsvist, hvis det er ønsket.
I alle fag og på alle årgange kobles der videns- og færdighedsmål til forløbsplanerne.	I alle fag og på alle årgange kobles der kompetencemål til forløbsplanerne, og lærerne anfører centrale, konkrete læringsmål pr. forløb.	I alle fag og på alle årgange kobles der kompetencemål til forløbsplanerne, og lærerne anfører <u>et relevant antal</u> centrale, konkrete læringsmål pr. forløb.	Er en direkte følge af lovændringen, hvor videns- og færdighedsmålene ikke længere er obligatoriske men blot vejledende. Kompetencemål er obligatoriske, og for at fastholde den ønskede praksis om brug af læringsmål og systematisk

opfølgning på elevernes progression fastholdes krav om, at der skal anføres nogle centrale læringsmål for hvert forløb. Dette giver såvel elever som forældre mulighed for at følge, hvad der er særligt i fokus i forløbet, ligesom der i evalueringer kan sættes særlig fokus på målopfyldelse i forhold til de centrale mål. Der er tilføjet ”et relevant antal” som lægger beslutning om omfang over på den enkelte lærer og enkelte skoleledelse.

I alle fag og på alle årgange evalueres der på videns- og færdighedsmål i MinUddannelse. Som minimum en gang årligt som grundlag for elevplanen. Det anbefales at gøre det oftere, fx kvartalsvist i sammenhæng med ajourføring af forløbsplaner.

I de fag hvor der jf. folkeskoleloven udarbejdes elevplan i faget, evalueres der som minimum på kompetencemålniveau i læringsplatformen MinUddannelse og som minimum en gang årligt (forud for udarbejdelse af elevplan).

Ingen ændringer

På baggrund af erfaringerne anbefales en justering, så der alene stilles krav om systematisk evaluering i MinUddannelse i de fag og på de klassetrin, hvor der udarbejdes elevplan i faget. Dette vil mindske den tid, som lærerne i særligt små fag skal bruge på opgaven, hvilket vil give bedre plads til den løbende evaluering og feedback til eleverne.

Lærere og elever anvender læringsmål i MinUddannelse som grundlag for den løbende, systematiske feedback og evaluering af elevernes progression, Det anbefales at have ca. 2-3 læringsmål for hvert forløb og tilsvarende, eller evt. yderligere,

Lærere og elever anvender læringsmålene som grundlag for den løbende, systematiske feedback og evaluering af elevernes progression. Feedback og evaluering sker på forskellig vis (i og/eller uden for læringsplatformen MinUddannelse). Den konkrete udformning af feedback og evaluering er op til

Ingen ændringer

Erfaringerne viser, at der er behov for en præcisering af, at evaluering og feedback kan og bør ske på mange måder. MinUddannelse bruges til at registrere og fastholde resultaterne heraf, så der er grundlag for refleksion over status og udvikling. Jf. lovændring er der ikke længere krav

tegn på læring for hvert læringsmål. Den konkrete udformning af feedback og evaluering er op til den enkelte skole. Dog skal elever og lærere i en eller anden form samle op på opfyldelsen af læringsmålene i alle hovedforløb i hvert fag, og alle opsamlinger heraf skal lægges i MinUddannelse (som vurdering af læringsmål, uploadet som link til forløbsafvikleren m.v.)

den enkelte skoles ledelse.

om opfølgning og evaluering på læringsmålsniveau eller videns- og færdighedsniveau. Det centrale er den pædagogiske praksis; at der systematisk arbejdes med feedback og evaluering, og at resultaterne herfra er grundlaget for de løbende justeringer af undervisningen.

Frederiksberg Kommune udarbejder en vejledende ramme for elevplanen (en elevplans-skabelon) med fokus på elevernes opfyldelse af kompetencemål samt kvalitative vurderinger af elevens udvikling i øvrigt. Såfremt MinUddannelse udvikler en meningsfuld elevplan, tages denne i brug.

Frederiksberg Kommune udarbejder genfremsetter en vejledende ramme for elevplanen (en elevplans-skabelon) med fokus på elevernes opfyldelse af kompetencemål samt kvalitative vurderinger af elevens udvikling i øvrigt. Såfremt Når MinUddannelse udvikler en meningsfuld elevplan, tages denne i brug.

Erfaringerne med den halv-automatisk generede elevplan er dårlige. Der dannes meget omfattende dokumenter, som ikke giver forældre, elev eller medarbejder et overblik eller et godt grundlag for dialog om elevens udvikling. Der arbejdes derfor allerede med sammenfatninger udarbejdet af lærerne. Vejledningen til skolerne fra 2018 genfremsettes indtil en teknisk løsning er implementeret hvilket forventes sket i skoleår 2019-2020. Som følge af nyt forlig om folkeskolen vil der desuden forventeligt til skoleår 2020-2021 komme nye nationale retningslinjer, så disse afventes.

Forligskredsen bag folkeskoleloven indgik den 19. maj 2017 en aftale om at løse bindingerne i Fælles Mål for at give skolerne og lærerne et større professionelt råderum til at tilrettelægge undervisningen. Et bredt flertal i Folketinget vedtog den 7. december 2017 et lovforslag, der indfører de nye rammer for Fælles Mål i folkeskoleloven. Dette indebærer, at de overordnede kompetencemål for, hvad eleverne skal lære, fortsat er bindende, mens de 3170 underliggende færdigheds- og vidensmål nu er gjort vejledende. I forlængelse heraf lægges der op til et skift i Undervisningsministeriets vejledninger fra et fokus på læringsmålstyret undervisning mod en større lokal frihed i arbejdet med Fælles Mål. Dette har implikationer for brugen af læringsplatformen MinUddannelse på Frederiksberg.

Undervisningsudvalget har ved flere lejligheder fastsat og justeret rammen for, hvordan den digitale læringsplatform MinUddannelse skal bruges på skolerne. Dette er sket på baggrund af indtryk fra studietur, dialog med skoleledere og skolebestyrelser samt input fra professionsaktører. Udvalget har også fået demonstreret selve platformen og den måde, som man som lærer eller pædagog arbejder med og i den

I denne sag redegøres der først for de nye nationalt besluttede rammer samt de foreslåede ændringer vedr. den lokale brug af MinUddannelse, derefter gives der orientering om baggrunden herfor samt tidligere beslutninger på området. Forslaget til ændring er udarbejdet på baggrund af drøftelser mellem forvaltning, skoleledere og Frederiksberg Lærerforening.

Nye nationale rammer

En arbejdsgruppe i regi af Undervisningsministeriet har på baggrund det politiske forlig og efterfølgende justering af folkeskoleloven udarbejdet anbefalinger om den fremtidige brug af de digitale læringsplatforme, og disse anbefalinger danner rammen for de nationale prioriteringer på området fremover. Der afholdes regionale temamøder herom henover vinteren 2018-2019, og der har allerede været afholdt drøftelser mellem Frederiksberg Lærerforening og forvaltningen herom.

Anbefalingerne kan findes på Undervisningsministeriets hjemmeside: <https://uvm.dk/folkeskolen/fag-timetale-og-overgange/faelles-maal/faelles-maal-paa-laeringsplatforme>

Anbefalingerne er:

1. Øget lokal dialog om anvendelsen af læringsplatformen. Mellem det politiske niveau, forvaltningen, skoleledelser og de fagprofessionelle. (I Frederiksberg Kommune er denne dialog igangsat på tværs af Frederiksberg Lærerforening, skoleledelserne og forvaltningen)
2. Mere rum til den professionelle dømmekraft og til en eksperimenterende tilgang. Herunder at udgangspunktet for anvendelsen er, at det giver mening for aktørerne og på baggrund af en faglig-didaktisk refleksion. Typisk via lokal dialog og ved lokale eksperimenter vedr. anvendelsen.
3. Læringsplatformenes design skal understøtte en fleksibel anvendelse. Handler om fremtidige systemkrav til leverandørerne, så platformen kan bruges mere fleksibelt.
4. Gentænkning af elevplansfunktionen på læringsplatformene. Herunder større fleksibilitet i elevplansdesign og mulighed for at inddrage såvel kvantitative som kvalitative evalueringer. (I Frederiksberg Kommune er der allerede taget skridt i denne retning, men elevplanen vurderes fortsat ikke at fungere tilfredsstillende hvilket italesættes i nedenstående forslag.)
5. Udvikling af teknologier til at understøtte fagprofessionelles arbejde. Handler om at læringsplatformene har fokus på planlægning og evaluering af undervisning og ikke i tilfredsstillende grad understøtter gennemførelsen af undervisning. Derfor ønske om løbende tilpasninger af platformene fra leverandørside.

Forslag til fremtidig ramme for brugen af den digitale læringsplatform MinUddannelse på Frederiksberg

- Alle undervisere anvender læringsplatformen MinUddannelse. Anvendelse af MinUddannelse i forhold til elevernes alsidige personlige udvikling, trivsel m.v. er op til den enkelte skole.
- Alle årsplaner og forløbsplaner (alle fag, alle årgange) oprettes og ajourføres i læringsplatformen MinUddannelse. Hensigten er, at man løbende kan følge med i, hvad planen for undervisningen er. Kadencen for ajourføring besluttet af den enkelte skolebestyrelse, men der kan ikke stilles krav til lærerne om ajourføring hyppigere end kvartalsvist; ved skoleårets start, ved efterårsferien, ved juleferien og ved påskeferien.
- I alle fag og på alle årgange kobles der kompetencemål til forløbsplanerne, og lærerne anfører de centrale, konkrete læringsmål pr. forløb.
- I de fag hvor der jf. folkeskoleloven udarbejdes elevplan i faget, evalueres der som minimum på kompetencemålniveau i læringsplatformen MinUddannelse, og som minimum en gang årligt (forud for udarbejdelse af elevplan).
- Lærere og elever anvender læringsmålene som grundlag for den løbende, systematiske feedback og evaluering af elevernes progression. Feedback og evaluering sker på forskellig vis (i og/eller udenfor læringsplatformen MinUddannelse). Den konkrete udformning af feedback og evaluering er op til den enkelte skole.

Frederiksberg Kommune udarbejder en vejledende ramme for elevplanen (en elevplans-skabelon) med fokus på elevernes opfyldelse af kompetencemål samt kvalitative vurderinger af elevens udvikling i øvrigt. Såfremt MinUddannelse udvikler en meningsfuld elevplan, tages denne i brug.

Rammer for brugen af MinUddannelse, sammenligning og kommentering

Hidtil gældende ramme (politisk vedtaget)	Foreslåede ramme	Kommentar
Alle undervisere anvender systemet MinUddannelse.	Alle undervisere anvender læringsplatformen MinUddannelse. Anvendelse af MinUddannelse i forhold til elevernes alsidige personlige udvikling, trivsel m.v. er op til den enkelte skole.	Uændret. Tekst om elevernes alsidige personlige udvikling tydeliggør, at der ikke på kommunalt niveau er krav om at bruge læringsplatformen i SFO/klub eller til vurderinger af trivsel m.v. som allerede evalueres via trivselsmålingerne. Dog bruger Skolen på Duevej fortsat egen læringsplatform.
Alle årsplaner og forløbsplaner (alle fag, alle årgange) oprettes og ajourføres i MinUddannelse. Ajourføring sker minimum ved skoleårets start, ved efterårsferien, ved juleferien og ved påskeferien. Dvs. at elever, forældre, kolleger og ledelse som minimum kan se opdaterede planer for det kommende kvartal, men at der ikke her imellem kan forventes opdaterede planer.	Alle årsplaner og forløbsplaner (alle fag, alle årgange) oprettes og ajourføres i MinUddannelse. Hensigten er, at man løbende kan følge med i, hvad planen for undervisningen er. Kadencen for ajourføring besluttet af den enkelte skolebestyrelse, men der kan ikke stilles krav til lærerne om ajourføring hyppigere end kvartalsvist; ved skoleårets start, ved efterårsferien, ved juleferien og ved påskeferien	Det fastholdes at planer for undervisningen lægges i MinUddannelse. Det foreslås at løsne op, således at kadencen for, hvor ofte der lægges planer op kan besluttet lokalt, idet der stadig holdes fast i, at en kvartalsvis rytme er tilstrækkelig. Konkret vil det give frihed til at lægge planer op, når det er naturligt i forhold til rytmen i undervisningen. Dvs. både hyppigere eller sjældnere end kvartalsvist, hvis det er ønsket.
I alle fag og på alle årgange kobles der videns- og færdighedsmål til forløbsplanerne.	I alle fag og på alle årgange kobles der kompetencemål til forløbsplanerne, og lærerne anfører centrale, konkrete læringsmål pr. forløb.	Er en direkte følge af lovændringen, hvor videns- og færdighedsmålene ikke længere er obligatoriske men blot vejledende. Kompetencemål er obligatoriske, og for at fastholde den ønskede praksis om brug af læringsmål og systematisk opfølgning på elevernes progression fastholdes krav om, at der skal anføres nogle centrale læringsmål for hvert forløb. Dette giver såvel elever som forældre mulighed for at følge, hvad der er særligt i fokus i forløbet, ligesom der i evalueringer kan sættes særlig fokus på målopfyldelse i forhold til de centrale mål.

I alle fag og på alle årgange evalueres der på videns- og færdighedsmål i MinUddannelse. Som minimum en gang årligt som grundlag for elevplanen. Det anbefales at gøre det oftere, fx kvartalsvist i sammenhæng med ajourføring af forløbsplaner.

Lærere og elever anvender læringsmål i MinUddannelse som grundlag for den løbende, systematiske feedback og evaluering af elevernes progression. Det anbefales at have ca. 2-3 læringsmål for hvert forløb og tilsvarende, eller evt. yderligere, tegn på læring for hvert læringsmål. Den konkrete udformning af feedback og evaluering er op til den enkelte skole. Dog skal elever og lærere i en eller anden form samle op på opfyldelsen af læringsmålene i alle hovedforløb i hvert fag, og alle opsamlinger heraf skal lægges i MinUddannelse (som vurdering af læringsmål, uploadet som link til forløbsafvikleren m.v.)

I de fag hvor der jf. folkeskoleloven udarbejdes elevplan i faget, evalueres der som minimum på kompetencemålniveau i læringsplatformen MinUddannelse og som minimum en gang årligt (forud for udarbejdelse af elevplan).

Lærere og elever anvender læringsmålene som grundlag for den løbende, systematiske feedback og evaluering af elevernes progression. Feedback og evaluering sker på forskellig vis (i og/eller uden for læringsplatformen MinUddannelse). Den konkrete udformning af feedback og evaluering er op til den enkelte skoles ledelse.

Frederiksberg Kommune udarbejder en vejledende ramme for elevplanen (en elevplans-skabelon) med fokus på elevernes opfyldelse af kompetencemål samt kvalitative vurderinger af elevens udvikling i øvrigt. Såfremt MinUddannelse udvikler en meningsfuld elevplan, tages denne i brug.

På baggrund af erfaringerne anbefales en justering, så der alene stilles krav om systematisk evaluering i MinUddannelse i de fag og på de klassetrin, hvor der udarbejdes elevplan i faget. Dette vil mindske den tid, som lærerne i særligt små fag skal bruge på opgaven, hvilket vil give bedre plads til den løbende evaluering og feedback til eleverne.

Erfaringerne viser, at der er behov for en præcisering af, at evaluering og feedback kan og bør ske på mange måder. MinUddannelse bruges til at registrere og fastholde resultaterne heraf, så der er grundlag for refleksion over status og udvikling. Jf. lovændring er der ikke længere krav om opfølgning og evaluering på læringsmålniveau eller videns- og færdighedsniveau. Det centrale er den pædagogiske praksis; at der systematisk arbejdes med feedback og evaluering, og at resultaterne herfra er grundlaget for de løbende justeringer af undervisningen.

Erfaringerne med den halv-automatisk generede elevplan er dårlige. Der dannes meget omfattende dokumenter, som ikke giver forældre, elev eller medarbejder et overblik eller et godt grundlag for dialog om elevens udvikling. Der arbejdes derfor allerede med sammenfatninger udarbejdet af lærerne.

Baggrund og intentioner vedr. læringsplatformen MinUddannelse jf. tidligere drøftelser og beslutninger
Den digitale læringsplatform MinUddannelse indgår i de nationale aftaler om brugerportalsinitiativet og digitalisering på børne- og ungeområdet. De to vigtigste elementer er kravet om, at alle kommuner skal have en digital læringsplatform (kommunen vælger selv hvilken) som lever op til de nationale kravsspecifikationer, og en national samarbejds- og kommunikationsplatform. Sidstnævnte hedder Aula og tages i brug i foråret 2019.

Hensigten med de politisk fastsatte rammer for brugen af MinUddannelse på Frederiksberg var, at de fire politisk besluttede principper for realisering af skolereformen fortsat skulle være grundlaget for skolernes arbejde. De fire principper er: 1) fokus på progression i læring, 2) skolen ud i verden og verden ind i skolen – den åbne skole, 3) skolen er tryk, motiverende og aktiverende, 4) fælles ansvar for børnenes læring.

Det var således intentionen, at Læringsplatformen og arbejdet heri skulle understøtte nedenstående:

- at læringsmålene er tydelige og kendte for elever, undervisere og forældre,
- at læringsmålene er omdrejningspunktet for tilrettelæggelsen af læringsforløbene,
- at der sker systematisk feedback til eleverne
- at der sker systematisk evaluering af læringsforløb i forhold til læringsmål
- at det er muligt at følge elevernes progression i læring

MinUddannelse er en pædagogisk platform med fire forskellige anvendelser:

1. Planlægningsredskab for undervisere; års- og forløbsplaner, formulering af læringsmål, videndeling om forløb.
2. Konkret evalueringsredskab for undervisere og elever; et blandt flere mulige redskaber hvor fx portfolio, vurdering af elevproduktioner, spørgeskemaer, test osv. også kan anvendes.
3. Registrerings- og dokumentationsredskab; opsamling og registrering af elevernes progression på baggrund af vurderinger og målinger. Data anvendes til drøftelse og faglig-pædagogisk refleksion mellem underviser og elever, mellem undervisere og mellem undervisere og ledelse med henblik på justering af undervisningen.
4. Informationssystem i forhold til elever, forældre, kolleger og ledelse; MinUddannelse giver mulighed for løbende at følge med i, hvilke målsætninger der er for læringsprocesserne, men skole-hjem-samarbejdet og informationen om den enkelte elevs udvikling sker fortsat primært via den lovpligtige elevplan (dannet via MinUddannelse), det almindelige skole-hjem-samarbejde og information/kommunikation i platformen Aula.

Hensigten var og er, at den pædagogiske praksis er bygget op om klare læringsmål, feedback på læringsproces, evaluering og løbende tilpasning af praksis på baggrund af refleksioner over elevernes progression. Fokus er altså på den pædagogiske praksis, og MinUddannelse er et af flere redskaber og tiltag, der understøtter den ønskede praksis.

Hensigten er således en pædagogisk praksis der, groft, kan sammenfattes således:

Opsætning af læringsmål => læringsproces => feedback og selvevaluering => refleksion over progression / data om elevernes udvikling =>justering af praksis => læringsproces => evaluering incl. refleksion over data om elevudvikling => udformning af nye læringsmål => osv.

Det betyder:

- Undervisningen bygger på formulerede læringsmål (bred læringsforståelse). Disse kan være identiske for hele klasser eller grupper, eller kan efter konkret vurdering være individuelle og unikke. Ideelt set mål for såvel den faglige som den personlige og sociale udvikling.
- Læringsmålene, progressionen i dem og sammenhængen med videns- og færdighedsmålene, skal være synlige for og kendte af eleverne. Eleverne skal således vide hvorfor de arbejder med det, der er i fokus, hvad næste skridt i læringsprocessen er, og hvad slutmålet er.
- Der arbejdes systematisk med (kriteriebaseret) feedback til eleverne og med elev-selvevaluering. Skolen har ansvaret for både form og systematik, idet målet er en ensartet praksis på den enkelte skole. Feedback og evaluering kan ske på mange måder.
- Data om elevernes progression i læring registreres systematisk og anvendes til konkret refleksion over, hvordan undervisningen skal tilrettelægges for eleverne, og hvilke læringsmål den enkelte elev arbejder efter. Målet er altså den faglige refleksion baseret på data, og hvilke ændringer af praksis dette giver anledning til. En datainformeret praksis. Målet er, at der kun registreres data, som anvendes til at udvikle praksis og understøtte elevernes læring, ligesom målet er, at de data der er til rådighed (er registreret), rent faktisk anvendes. Det skal understreges, at data forstås meget bredt; kvantitative data fra fx test og karakterer og kvalitative data som fx vurderinger af elevs progression, elevprodukter, billeder og film m.v.

Aktuelle erfaringer med brugen af MinUddannelse

Erfaringerne på Frederiksberg, bla. som det fremgår af evalueringerne af udviklingsprojektet "Læring der ses", er, at en systematisk tilgang til læringsmål, evaluering, progressionsvurdering og feedback til eleverne har en positiv effekt. Men meget af dette arbejde sker og skal ske udenfor rammerne af den digitale læringsplatform. Platformen er god til planlægnings- og videndelingsaktiviteter, men opfattes af langt de fleste som et for primitivt evalueringsredskab. På samme vis mener flertallet af lærerne, at arbejdet med at markere målopfyldelse for hver elev i hvert fag er meget stort, og at udbyttet heraf ikke står mål med indsatsen. Dette har sandsynligvis også sammenhæng med, at praksis vedr. selvstændig og kollegial refleksion over elevernes progression på baggrund af data i MinUddannelse fortsat er i de indledende faser. Hertil kommer at der fra lærerside fortsat efterspørges bedre tid til denne refleksionsproces. Erfaringerne med den halv-automatisk generede elevplan i MinUddannelse er dårlige. Elevplanen anfører samtlige data om elevernes læringsmål, hvorfor der bliver tale om en særdeles omfattende rapport, som ikke giver et samlet overblik. I det sidste år har der derfor udover denne været udarbejdet en kortere sammenfattende tekst om elevens status og

progression, som de facto danner udgangspunkt for samtalerne om elevplanen. Leverandøren arbejder på en løsning herom.

For at fastholde den ønskede praksis, hvor der reelt følges op på elevernes læring i forhold til de fastlagte mål, er der behov for fortsat at have en systematisk tilgang til arbejdet med MinUddannelse, og behov for fortsat at have fokus på etableringen af den ønskede praksis.

Idet Skolen på Duevej anvender egen læringsplatform men skal leve op til samme indholdsmæssige krav som kommunens øvrige skoler.

Økonomi

nej

Borgmesterpåtegning

nej

Behandling

Undervisningsudvalget

Bilag

Bilag 1 oversigt over høringssvar

Skolen ved Bülowvej

Skolen på Duevej

Skolen på la Cours Vej

Ny Hollænderskolen

Skolen på Nyelandsvej

Skolen ved Søerne

Søndermarkskolen

Tre Falke Skolen

Frederiksberg Lærerforening

Punkt 70: Tilskud til skolemad

17.04.18-G01-1-19

Resume

Jf. aftale om Budget 2019 skal udvalget beslutte, hvordan de afsatte midler til skolemadsordning, 2,3 mio kr., skal udmøntes. I sagen gennemgås forskellige modeller for udmøntning af tilskudsordningen.

Beslutning

Undervisningsudvalget besluttede,

1. model 3 - til udmøntning af tilskud til skolemad,
2. at eventuelt uforbrugte midler til tilskud til skolemad tilføres skolerne til understøttelse af ordningen.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at

1. Undervisningsudvalget vedtager en af de beskrevne modeller - model 1, 2 eller 3 - til udmøntning af tilskud til skolemad.
2. at eventuelt uforbrugte midler til tilskud til skolemad tilføres skolerne til understøttelse af ordningen

Sagsfremstilling

Baggrund

Jævnfør vedtagelsen af budget 2019 skal der etableres en skolemadsordning på folkeskolerne i Frederiksberg. Ordningen er vedtaget for tre år. Det er ligeledes besluttet, at der etableres en tilskudsordning, som følger retningslinjer for hel eller delvis økonomisk friplads i SFO/klub. Dermed kan forældre, som er berettiget til tilskud til SFO/klub opnå tilskud til køb af skolemad.

Maden leveres af en ekstern leverandør.

Der er i budget 2019 afsat 2,3 mio. kr. til tilskud til skolemad pr. år i en treårig periode.

Heraf foreslås det at skolerne samlet tildeles 344.000 kr. til dækning af udgifter i forbindelse med fordeling og distribution af maden til eleverne. Dvs. de praktiske opgaver der er for skolen i forbindelse med modtagelse, opbevaring, sortering og uddeling af maden. Midlerne vil kunne finansiere 1 løntime pr. uge pr. 190 elever. Skoler med afdelinger på flere matrikler foreslås givet 1 ekstra time om ugen ud over den elevtalsregulerede ressource. Alle de i bilag 1 oplyste modeller tager udgangspunkt heri. I bilag 2 ses en oversigt over fordeling af timer til teknisk service.

Der resterer herefter 1.95 mio.kr til direkte tilskud til skolemad.

Forventet salg

Erfaringer fra andre kommuner og tidligere erfaringer fra Frederiksberg Kommune viser, at et salg til mellem 5 og 10% af eleverne på daglig basis er forventeligt. Dette underbygges af den aktuelle skolemadsordning på Lindevangskolen (hvor salget dog aktuelt er højere; nemlig 15-20%).

Det er usikkert i hvilket omfang en tilskudsordning vil påvirke salget. Forvaltningen har ikke tilgængelige data til at forudsige salget. Det første år med tilskud til skolemad er det derfor nødvendigt at kalkulere med en vis usikkerhed i tilfælde af at tilskudsordningen bliver benyttet mere end forventet således at budgettet til tilskud kan dække den reelle udgift. Ordningen vil løbende blive evalueret og kan efterfølgende tilpasses.

Udbud

Der gennemføres i foråret 2019 udbud af opgaven. Se særskilt sag herom. Forvaltningen forventer, at der inden sommerferien 2019 er fundet en leverandør, og der forventes således at kunne leveres mad til alle skoler fra det kommende skoleårs start.

Tilskudsmodel

Som nævnt skal ordningen tage udgangspunkt i en tilskudsmodel, så familier med lavere indkomst har mulighed for at søge tilskud til køb af skolemad. Forskellige modeller for tilskud er beskrevet i afsnittet Mulige tilskudsmodeller. Modellerne tager udgangspunkt i forskellige indtægtsgrænser for tilskud, ligesom de tager højde for forskellige tilskudssatser. Såvel grænser som satser vil skulle evalueres på baggrund af erfaringer med ordningen.

Fripladstilskuddet er differentieret procentvis efter følgende skala (jf. Børne- og Socialministeriets fripladsskala)

100% fripladstilskud gives til forældre med en samlet årlig husstandsindkomst på under 177.601 kr.

50% fripladstilskud gives til forældre med en samlet årlig husstandsindkomst på under 358.748 kr.

10% fripladstilskud gives til forældre med en samlet årlig husstandsindkomst på under 516.268 kr.

Ved samlet husstandsindkomst over 551.700 kr. ydes intet fripladstilskud.

For yderligere oversigt over indkomstgrænser henvises til bilaget Fripladsskala

Jævnfør kravspecifikationen vil tilskudsberettigede forældre kunne opnå tilskud til køb af en udvalgt del af leverandørens sortiment. Tilskud vil således udelukkende udløses ved køb af sunde måltider, der (set over en periode på en måned) lever

op til Fødevarestyrelsens ernæringsanbefalinger. Alle forældre vil også have mulighed for at bestille fra leverandørens samlede sortiment; dog uden tilskud.

Tilskudsordningen kan administreres ved, at leverandøren modtager en liste over tilskudsberettigede elever/forældre. Ved login vil tilskudsberettigede forældre således se de priser, der er gældende netop for dem. Forældrene betaler den reducerede pris, og leverandøren sender med fast interval (fx en gang om måneden) et regnskab til Frederiksberg Kommune. Kommunen kan derved med budgettet til tilskud betale leverandøren differencen.

Endvidere skal det understreges, at der må formodes at være elever fra familier, som stadig ville være berettigede til tilskud til hel eller delvis friplads og dermed til skolemad, men som ikke har friplads. Dette fordi elevgruppen med friplads kun dækker elever, som er indmeldt i SFO eller klub. For ikke at forskelsbehandle forældre, skal også forældre til børn, der ikke er indmeldt i klub eller SFO, gives mulighed for tilskud til skolemad.

Disse elever skal identificeres gennem en formel ansøgningsprocedure på linje med proceduren for ansøgning om friplads. Det vil sige, at hvis man ikke har friplads til SFO/klub (fordi man ikke benytter fritidstilbud) men ud fra økonomiske kriterier ville være berettiget hertil, gives mulighed for at ansøge om tilskud til skolemad.

I SFO (0. – 3. klasse) går 97 % af alle elever i SFO (Dvs. den såkaldte dækningsgrad er 97%).

På fritidsklubområdet (4. – 7. klasse) er der en dækningsgrad på ca. 80 %

På ungdomsklubområdet (8.-10. klasse) er der en dækningsgrad på 50 %

Det betyder at der er en forholdsvis høj andel af elever fra 4. – 10. klasse der vil være berettiget til tilskud til skolemad, men som ikke er kendte, da de ikke figurerer under fripladsordning.

Der er således en vis usikkerhed forbundet med antallet af elever, som er berettiget til tilskud, men som ikke er indmeldt i klub eller SFO. Forvaltningens estimat for, hvor mange elever det drejer sig om og hvilke økonomiske konsekvenser det vil have, er indregnet i tabellerne nedenfor.

Mulige tilskudsmodeller

På baggrund af usikkerheden om hvor stort salg, der kan forventes, er der nedenfor illustreret forskellige scenarier for, hvordan tilskuddet kan udmøntes. Modellerne er ligeledes forskellige i forhold til, hvor stort tilskud der gives til hvert enkelt måltid.

I bilag 1 beskrives tre modeller for, hvordan tilskuddet kan fordeles. En fælles præmis for modellerne er, at det er ukendt, hvor stor en andel af de tilskudsberettigede, der vil købe skolemad med egenbetaling. I modellerne er der for at illustrere den forventede egenbetaling taget udgangspunkt i en pris pr. måltid på 30 kr. Det giver i modellerne et tilskud varierende fra 30 - 2,50 kr. pr. måltid, afhængigt af fripladstilskudsprocenten. Det bemærkes, at den præcise pris pr. måltid vil være afhængig af, hvilke priser en given leverandør tilbyder.

Det er forvaltningens vurdering, at salg til 30% af de tilskudsberettigede pr. dag vil være muligt. Erfaringer fra Lindevangskolen viser, at salg til ca. 20% (uden tilskud) er forventeligt. Derfor forventes salget at stige, når tilskudsordningen etableres. Det pointeres, at budgettet til skolemad i 2019 kun kan udmøntes i fem måneder. Der vil således være budgetmæssigt råderum til, at mere end 30% af de tilskudsberettigede køber hver dag.

På baggrund heraf foreslås det, at måtte der være uforbrugte midler i budgetåret 2019 tilføres disse skolerne til understøttelse af ordningen via ekstra kommunikation til forældre, indkøb af inventar mv.

Skoler med særlige ordninger

Tre skoler har aktuelt madordninger, der skal tages højde for ved etableringen af den kommunale ordning.

Skolen ved Nordens Plads

Skolen ved Nordens Plads har på eget budget ansat køkkenleder. Der laves mad til skolens elever hver dag. Forældrene betaler 20 kr. pr. måltid.

Alle forældre, der jf. kriterier for tilskudsberettigelse på almene skoler, tilbydes at købe mad til reduceret pris (jf. den egenbetaling, der beslutes i Undervisningsudvalget). Fx: hvis egenbetalingen udgør 15 kr. pr. måltid, betaler forældre til børn på Skolen ved Nordens Plads samme beløb. Differencen mellem egenbetaling og de 20 kr., som andre forældre til børn på Skolen ved Nordens Plads betaler, tilføres skolen. Skolen administrerer selv ordningen i øvrigt.

Dette vil sidestille forældre med børn på skolen med forældre til børn på kommunens øvrige skoler.

Tre Falke Skolen

Tre Falke Skolen har (jf. beslutning i Undervisningsudvalget den 30. november 2015) aftale med en leverandør, som sælger mad i kantine på skolen. Skolen gives mulighed for at bibeholde denne ordning – samtidig med, at forældre gives mulighed for at købe mad via den kommunale ordning. Tilskudsberettigede forældre kan således opnå tilskud til køb via den kommunale ordning. Der gives ikke tilskud til køb i den eksisterende kantine. Den nuværende leverandør vil kunne give bud på at blive leverandør til den samlede ordning for alle skolerne.

Desuden tilføres skolen ressourcer svarende til 1 ugentlig time til teknisk service personale.

Følgende bemærkes i denne sammenhæng:

Den eksisterende kantineleverandør på Tre Falke Skolen har udtrykt tvivl om, hvorvidt de ønsker at fortsætte samarbejdet. Begrundelsen for dette er for lav indtjening.

Det vurderes, at ved to mulige leverandører (kommunal ordning samt egen kantine) vil langt den overvejende del af eleverne fortsat handle i den eksisterende kantine uden tilskud. Erfaringer (bl.a. fra Lindevangskolen) viser, at det primært er elever i indskoling og på mellemtrin, der forventes at benytte den kommunale ordning.

Forældre til elever på Tre Falke Skolen er med denne model ligestillet med forældre på kommunens øvrige skoler.

Christianskolen

Christianskolen prioriterer inden for egen budgetramme at have en kok ansat, idet arbejdet i og omkring madlavningen også fungerer som et pædagogisk tiltag for børnene i dette skoletilbud. Der laves dagligt mad til alle skolens elever. Der er ingen forældrebetaling for maden.

Det foreslås, at Christianskolen bevarer den eksisterende ordning uden yderligere ressourcetilførsel.

Økonomi

Udgifter afholdes inden for bevilget budgetramme

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Undervisningsudvalget

Bilag

Bilag 2, ressourcer til teknisk service

fripladsskala_2019

Bilag 1, tilskudsmodeller_4

Punkt 71: Udbud af skolemad

88.00.00-A00-6-18

Resume

Der skal etableres en skolemadsordning i Frederiksberg Kommune, hvor en ekstern leverandør producerer og leverer mad, som forældre kan bestille til deres børn. Ordningen skal i EU-udbud.

Beslutning

Undervisningsudvalget godkendte,

1. at der igangsættes offentligt udbud af produktion og levering af skolemad i Frederiksberg Kommune
2. at ordningen etableres i begyndelsen af det kommende skoleår 2019/20

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller

at der igangsættes offentligt udbud af produktion og levering af skolemad i Frederiksberg Kommune at ordningen etableres i begyndelsen af det kommende skoleår 2019/20

Sagsfremstilling

Jævnfør vedtagelsen af budget 2019 skal der etableres en skolemadsordning på folkeskolerne i Frederiksberg Kommune. Det er ligeledes besluttet, at der etableres en tilskudsordning, som følger retningslinjer svarende til modellen for hel eller delvis friplads i SFO/klub. Dermed kan forældre, som er berettiget til tilskud til SFO/klub, opnå tilskud til køb af skolemad.

Maden leveres af en ekstern leverandør, som leverer den bestilte mad færdig og emballeret, klar til fordeling til eleverne. Der er i budget 2019 afsat 2.300.000 kr. til tilskud til skolemad pr. år i en treårig periode.

Markedssondering

Børne- og Ungeområdet har i samarbejde med Udbud & Indkøb foretaget indledende markedssondering Markedsdialogen vist at der er et flere aktører på markedet, der vil kunne levere kold og varm skolemad til folkeskolerne. Der er typisk tale om mindre leverandører hvoraf flere er relativt nystartede og har begrænset økonomisk formåen.

Ordningen skal jf. budgetaftalen tage udgangspunkt i den eksisterende ordning på Lindevangskolen. Her tilbydes kolde såvel som varme retter. Det skal understreges, at salg af varme retter er forholdsvis krævende for leverandører, bl.a. fordi maden skal leveres (på alle skoler) i et kort interval for stadig at være varm, når den spises.

Dette kan dels medvirke til, at nogle leverandører vil afstå fra at byde på opgaven, dels at de indkomne priser kan blive højere, end hvis der ikke tilbydes varme retter.

Flere leverandører har en produktion hvor økologiske produkter kun inddrages i begrænset omfang, og det ikke givet at de mest velegnede leverandører vil afgive tilbud, hvis der stilles høje krav til økologiprocent. Økologi vil i stedet indgå som et tildelingskriterium og vægte positivt i forhold til tildeling af kontrakt.

Flere kommuner har valgt en model for skolemadsordning, hvor maden er moms fritaget (Momslovens § 9 og § 13, stk. 3) Det gælder bl.a. Dragør, Tårnby, Furesø og Allerød kommune. Der er her en forudsætning at skolemadsordningen indgår i undervisningen/understøtter undervisningen. En lignende ordning forventes at kunne etableres i Frederiksberg Kommune. Udbuddet vil blive gennemført som et offentligt udbud af opgaven i henhold til udbudslovens light regime regler.

Skolemadsordningen er udbudspligtigt i henhold til udbudslovens LOV nr 1564 af 15/12/2015 afsnit III "Indkøb af sociale og andre specifikke tjenesteydelser over tærskelværdien", idet der set over en fireårig periode er tale om en samlet udgift, der overstiger tærskelværdien for, at en opgave er udbudspligtigt

Tilbuddene der kommer ind i forbindelse med udbuddet vil blive bedømt ud fra nedenstående tildelingskriterier med de angivne procentsatser (vægtning):

- Pris: 60 %
- Kvalitet: 40 %

Kvalitet vil blive vurderet ud fra følgende tre delkriterier

- Sortiment
- Service
- Økologi

De faglige mindstekrav, som leverandøren skal overholde, fremgår af kravsspecifikationen (bilag 1). I det følgende beskrives kravsspecifikationens væsentligste punkter.

Sortiment

Tilbudsgiver skal dagligt tilbyde valg mellem følgende typer frokostmåltider:

Frokostretter

- Sandwich
- Salat
- Varm ret

Sundt mellemmåltid

- Frugt/snittede grøntsager el.lign.

Leverandørerne er ikke begrænset til kun at kunne levere ovennævnte sortiment, men et supplerende sortiment vil ikke være tilskudsberettiget.

Der må ikke tilbydes slik, kager og drikkevarer i sortimentet.

Frederiksberg Kommune kan til en hver tid kræve specifikke varer udeladt af sortimentet

Bestilling og forældrebetaling

Forældrene kan bestille skolemaden fra dag til dag via et onlinesystem, som leverandøren stiller til rådighed. Systemet skal kunne håndtere, at alle priser er angivet eks. moms - og at nogle familier derudover får tilskud til skolemaden. For familier, der er berettiget til tilskud, skal onlinepriserne således afspejle forældrenes faktiske egenbetaling, der er fratrukket en tilskudsdel.

Levering

Der stilles krav om, at alle måltider leveres færdigtilberedte og separat pakket. Maden skal leveres i termokasser pakket til den enkelte klasse og elev.

Ernæring og sundhed

Leverandøren skal følge nationale anbefalinger for skolemad og Fødevarestyrelsens guide til sundere mad i skolen (2018) skal være retningsgivende for tilbuddets udformning.

Det vil sige, at der er krav til den ernæringsmæssige sammensætning af måltider. Det bemærkes, at der kan være afvigelser fra de overordnede anbefalinger for så vidt angår det enkelte måltid. Ernæringskravene skal vurderes ud fra de tilbudte retter over en længere periode, eksempelvis en måned.

Kvalitet

Maden skal være appetitlig, og det skal således sikres, at forskellige elementer i det enkelte måltid ikke blandes uhensigtsmæssigt under transport.

Miljø

Frederiksberg Kommune er medlem af POGI og arbejder målrettet på fremme en miljømæssig bæredygtig udvikling i henhold til FN's verdensmål og gældende POGI indkøbsmål.

Der stilles i vedlagte kravspecifikation krav til fødevareremballage, transport og transportemballage, økologi og madspild.

Lovgivning

Leverandøren skal overholde den til en hver tid gældende lovgivning på området, fx diverse hygiejnekrav og EU-mærkningsregler mv. Det skal således være muligt for forældre og børn at fravælge produkter, der indeholder ingredienser, som barnet er intolerant eller allergisk over for.

Tidsplan

Et udbud vil efter Undervisningsudvalgets beslutning kunne gennemføres efter følgende tidsplan:

- Offentliggørelse af udbud - 12. april
- Frist for afgivelse af tilbud - 13. maj 2019, kl. 12:00
- Evaluering af indkomne tilbud: Uge 21-22/2019
- Stand still periode: 10 dage
- Kontraktunderskrivelse: Uge 24
- Implementering af ordningen i uge 24-32
- Driftsstart uge 33

Den udbudte kontrakt har en løbetid på 2 år + option på forlængelse på 2 gange 12 måneder.

Økonomi

Afholdes inden for de i budgettet afsatte midler

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Undervisningsudvalget

Bilag

Bilag 1 Kravspecifikation Skolemadsordning 2019

Punkt 72: Udviklingsplan for skole og unge 2020

00.30.04-A26-5-18

Resume

Udviklingsplanen for skole og unge 2020 giver dels en status for de centrale udviklingsområder, dels input til og ramme for de kommende politiske og økonomiske prioriteringer. Udviklingsplanen afspejler, at skole- og ungeområdet er et område, hvor der er høj landspolitisk opmærksomhed og en deraf følgende meget detaljeret lovgivning, som ofte justeres. Den overordnede ramme for udviklingen er derfor især folkeskolereformen fra 2014 med efterfølgende justeringer. Herunder nyt folkeskoleforlig januar 2019. Planen er opbygget omkring kapacitet og kvalitetsudvikling. Udviklingsplanen for skole og unge drøftes traditionelt med skolebestyrelserne på forårets dialogmøde og sendes til høring i Børne- og Ungeområdets MED-udvalg.

Beslutning

Undervisningsudvalget godkendte,

1. udviklingsplan for skole og unge 2020
2. at udviklingsplan for skole og unge 2020 drøftes med skolebestyrelserne på Undervisningsudvalgets dialogmøde med skolebestyrelserne 24. april 2019
3. at udviklingsplan for skole og unge 2020 sendes i høring i Børne- og Ungeområdets MED-udvalg

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at:

1. Udviklingsplan for skole og unge 2020 godkendes
2. Udviklingsplan for skole og unge 2020 drøftes med skolebestyrelserne på Undervisningsudvalgets dialogmøde med skolebestyrelserne 24. april 2019
3. Udviklingsplan for skole og unge 2020 sendes i høring i Børne- og Ungeområdets MED-udvalg

Sagsfremstilling

Baggrund

Kommunalbestyrelsen tiltrådte den 12. maj 2014 (Sag 136) Frederiksberg Kommunes politiske styringsmodel, der indebærer at der i fagudvalgene opstilles mål "for de borgermålgrupper, der ligger inden for fagudvalgets område (evt. i et tværgående samarbejde med andre fagudvalg, der har samme målgruppe). Det kan dreje sig om udviklingsplaner eller f.eks. masterplaner. I Børne- og Ungeområdet erstattede udviklingsplanerne de sektorplaner der blev udarbejdet frem til 2014. Undervisningsudvalget tiltrådte i mødet 9. april 2018 (Sag 55) den seneste udviklingsplan for skoler og unge.

De kapacitetsmæssige konsekvenser af den aktuelle demografiske udvikling, er beskrevet med afsæt i Befolkningsprognose 2019 som Magistraten godkendte den 25. marts 2019 (Sag 109) som grundlag for udarbejdelse af budgetforslag 2020 med tilhørende overslagsår.

Udviklingsplanen er opbygget omkring to hovedspor, kapacitet og mål og indsatser.

Kapacitet

Frederiksberg Kommunes elevtalsprognose 2019 viser et stagnerende til svagt faldende antal børn, der søger folkeskolen i Frederiksberg Kommune frem til skoleåret 2028/2029.

Generelt vil det fortsat være hensigtsmæssigt med løbende justeringer af skoledistrikter og optag på de enkelte skoler.

Kvalitet

Udviklingsplanen omfatter otte tiltag:

1. Konsolidering og fortsat udvikling af praksis jf. skolereform (de fire principper) samt implementering af nye vilkår jf. folkeskoleforlig januar 2019. Særlig fokus på den varierede, motiverende og aktiverende skoledag samt på elevprogression.

2. Systematisering og videndeling der sikrer, at flere elever erklæres uddannelsesparate og gennemfører en ungdomsuddannelse efter grundskoleforløbet.
3. Inklusionstiltag, herunder endnu bedre samarbejde mellem skoler, PPR og Familieafdeling om en tidligere, mere forebyggende og effektiv indsats, og især fokus på det stigende udgiftspres vedr. børn i dagbehandling. Herunder udvikling af relevante ”mellemtilbud”, så færre børn skal ekskluderes til særlige tilbud, men i stedet får et godt skoleforløb indenfor rammerne af et inkluderende almentilbud med forskellige gruppeordninger m.v.
4. Forankring af eksisterende faglige strategier i skolens praksis samt implementering af den nationale naturvidenskabsstrategi.
5. Sikring af nødvendig kapacitet i undervisnings- og fritidstilbud samt renovering af bygninger.
6. Øge børns sundhed via implementering af (forventet) ny rygepolitik, fokus på bevægelse og motion samt sund skolemad.

De enkelte tiltag er beskrevet uddybende i udviklingsplanen

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Undervisningsudvalget

Bilag

Udviklingsplan for skoler og unge 2020

Punkt 73: Midlertidig flytning af ungdomsskolen

18.01.00-G01-1-19

Resume

Det foreslås at Ungdomsskolen midlertidig flyttes til en anden lokalitet, således at specialskolen Skolen ved Nordens Plads kan bruge ungdomsskolens lokaler, mens der er byggeaktiviteter på nabogrunden (plejehjem). Larmen fra dette byggeri gør det i praksis umuligt at have netop specialskolens elever i lokalerne, og der er brug for at finde andre lokaler, mens byggeriet pågår.

Beslutning

Udsat efter drøftelse. Forvaltningen drøfter forslaget med Ungdomsskolens bestyrelse.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at Forslag om midlertidig flytning af Ungdomsskolen godkendes.

Sagsfremstilling

Ungdomsskolen har pt. såvel administration som undervisningslokaler på specialskolen Skolen ved Nordens Plads. Fra ca. februar 2020 og ca. 1½ år frem vil der være stor byggeaktivitet til anlæg af nyt plejehjem lige ved siden af skolen. Der er tale om et meget larmende byggeri (pilotering i undergrund, tunge maskiner, meget stort anlæg). Byggeriet vil forstyrre specialskolens elever i et omfang, som skole og forvaltning ikke mener er forsvarligt. Konkret vil det især give store gener for indskoling på specialskolen. I alt ca. 60 elever. Den faglige vurdering er, at disse elever vil opleve store negative påvirkninger, hvis der ikke findes mulighed for at flytte dem væk fra de mest belastede lokaler i byggeperioden. Der er tale om børn, hvor rutiner, genkendelighed, tryghed og ro er afgørende for deres udvikling.

Det foreslås, at Ungdomsskolen i byggeperioden flyttes til en anden lokalitet på Frederiksberg, således at specialskolen Skolen ved Nordens Plads kan anvende ungdomsskolens nuværende lokaler til undervisning. Alternativet vil være, at der skal findes genhusning til specialskoleeleverne, hvilket er vanskeligt, da de samtidig skal have adgang til de specialfaciliteter, som Skolen ved Nordens Plads har. Hovedparten af Ungdomsskolens aktiviteter foregår allerede andre steder end i lokalerne i på Skolen ved Nordens Plads.

Det er forvaltningens vurdering, at der indenfor de fysiske rammer som Børne- og Ungeområdet har aktiviteter i, vil kunne findes midlertidige lokaler til Ungdomsskolen. Det vil i sær handle om administrationen, idet undervisningsaktiviteterne i høj grad kan afvikles i folkeskolernes lokaler, da dette sker efter normal skoletid. Den konkrete placering afklares med Ungdomsskolen og de relevante parter. Udgifter til flytning forventes håndteret indenfor Ungdomsskolens driftsbudget.

De lokaler som indskoling på specialskolen ikke kan anvende, er ikke anvendelige for Ungdomsskolen, da de er indrettet til specialskolebrug. Det vil typisk kræve både ombygning og nyindretning for at de kan bruges af Ungdomsskolen. Og efterfølgende retablering til specialskolebrug igen. Hertil kommer at lokalerne forventes at blive meget støjbelastede, hvilket arbejdsmiljømæssigt ikke er hensigtsmæssigt for Ungdomsskolens administration eller elever.

Økonomi

Nej

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Undervisningsudvalget

Punkt 74: SSP-indsatser i et dataperspektiv

27.25.00-A00-1-19

Resume

I forlængelse af orienteringen til Undervisningsudvalget den 6. januar 2019 om SSP-samarbejdet og det generelle kriminalitetsbillede i Frederiksberg Kommune (sag nr. 6) gives i denne sag en orientering om udvalgte data for indsatser med børn og unge i SSP-samarbejdet.

Beslutning

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller, at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

SSP-arbejdet på Frederiksberg er forankret i de lokale netværksgrupper på de enkelte folkeskoler. Her mødes skolens ledelse, SSP-kontaktlærer, skolesocialrådgiver, SSP-konsulenter, den kriminalpræventive lokalbetjent, evt. boligsociale medarbejdere samt evt. familieafdelingens kriminalpræventive konsulent ca. hver 5 uge. SSP-kontaktlæreren har ansvaret for på forhånd at orientere deltagerne om, hvilke bekymringsunge, der er på dagsorden ved mødet. Ved mødet drøftes de unge og det aftales, hvilke indsatser der skal iværksættes samt hvem, der er ansvarlig for dem.

På ugentlig basis afholdes de såkaldte OBS-møder på rådhuset mellem den koordinerende SSP-konsulent, familieafdelingens kriminalpræventive konsulent samt den kriminalpræventive lokalbetjent. På disse møder gennemgås Døgnrapporten, som er politiets oversigt over antrufne unge under 18 år den seneste uge. Her aftales inddragelse af familiesagsbehandlere i nye eller igangværende sager ligesom der kan aftales hjemmebesøg med politiets og SSPs deltagelse.

I det følgende redegøres på dataniveau for udvalgte indsatser i SSP-regi: Der gives et overblik over antallet af afholdte SSP-oplæg på skolerne, antallet af unge der er blevet drøftet på de lokale SSP-netværksmøder samt antallet af unge, som SSP-medarbejderne arbejder/har arbejdet individuelt eller gruppeorienteret med. Afslutningsvis redegøres kort for opmærksomhedspunkter i den nyeste Ungdomskriminalitetsstatistik for så vidt angår Frederiksberg.

SSP-oplæg

Herunder foreligger antal afholdte oplæg i Frederiksberg Kommune i SSP-regi, som udbydes til elever og forældre på folkeskoler og privatskoler. Udover oplæg afholdt af kommunes SSP-konsulent på Børne- og Ungeområdet er medtaget oplæg afholdt af klubpædagog, som er frikøbt af SSP, til varetagelse af konkrete oplæg, samt Sundhedscenterets oplæg som har et forebyggende sigte. Oplysninger om SSP-oplæg er tilgængelige på hjemmesiden

www.laeringsuniverset.frederiksberg.dk

Der gives et overblik for hhv. skoleåret 2017/2018 og 2018/2019.

2017/2018

Oplægsholder	Tema	Målgruppe	Klassetrin	Antal oplæg
SSP-konsulent	Alkohol og fester	Forældre	7. klassetrin	6
	Alkohol og fester	Forældre	8. klassetrin	1
	Alkohol og fester	Elever	7. klassetrin	3
	* Radikalisering og bekymringstegn	* Medarbejdere i SSA	-	2

Sundhedscenter	Rygestopevent	Elever	Udskoling	2
	Alkohol	Elever	8. klasse trin	5
	Unge og alkohol	Elever og forældre	8. klasse trin	11
SSP-konsulent (konkret varetaget af frikøbt klubpædagog)	Sociale medier	Forældre	6. klasse trin	5
	Sociale medier	Forældre	5. klasse trin	2
	Sociale medier	Forældre	4. klasse trin	3
	Sociale medier	Forældre	3. klasse trin	6
	Sociale medier	Elever	10. klasse trin	1
	Sociale medier	Elever	9. klasse trin	2
	Sociale medier	Elever	8. klasse trin	1
	Sociale medier	Elever	7. klasse trin	8
	Sociale medier	Elever	6. klasse trin	7
	Sociale medier	Elever	5. klasse trin	8
	Sociale medier	Elever	4. klasse trin	4

Samlet for skoleåret - - - **77 i alt**

* Oplæg for medarbejdere i Sundheds, Social og Arbejdsmarkedsafdelingen. Er medregnet i total 2018/2019

Oplægsholder	Tema	Målgruppe	Klasse trin	Antal oplæg
SSP-konsulent	Alkohol og fester	Forældre	7. klasse trin	5
	Alkohol og fester	Elever	7. klasse trin	3
Sundhedscenter	Rusmidler	Forældre	9. klasse trin	1
	Forældre-Elev	Forældre og	8. og 9.	15

	arrangement	elever	klasse­trin	
SSP- konsulent (konkret varetaget af frikøbt klubpædagog)	Sociale medier	Forældre	7. klasse­trin	1
	Sociale medier	Forældre	6. klasse­trin	1
	Sociale medier	Forældre	3. klasse­trin	2
	Sociale medier	Forældre	2. klasse­trin	1
	Sociale medier	Elever	9. klasse­trin	2
Samlet for skoleåret	-	-	-	31 i alt

Bekymringsunge drøftet i lokale SSP-netværksgrupper:

Nedenfor gives estimerede tal på bekymringsunge, der har været vendt på de lokale SSP-netværksgrupper på kommunens folkeskoler. Unge kan tages op flere gange efter behov jf. Retsplejeloven § 115. På møderne risikovurderes de unge og inddeles efter en skala. De unge der drøftes, er som oftest niveau 1 eller 2:

1. bekymrende adfærd

2. Småkriminalitet/førstegangskriminalitet

Informationer vedrørende netværksgrupper, bekymringsunge og niveauinddeling er beskrevet i Frederiksberg Kommunes KRIM-plan.

Antal drøftede bekymringsunge i SSP-netværksgrupper i skoleår 2017/2018:

102 elever i niveau 1

24 elever i niveau 2

I alt 126 elever

Antal drøftet bekymringsunge i SSP-netværksgrupper i skoleår 2018/2019:

18 elever i niveau 1

3 elever i niveau 2

I alt 21 elever (data opgjort medio februar 2019)

Konkrete SSP--indsatser for specifikke børn og unge

SSP-medarbejderne arbejder med specifikke unge både individuelt og i gruppeindsatser. Nedenfor angives antallet for børn og unge, som medarbejderne har arbejdet/arbejder med i perioden august 2017 og frem til nu (februar 2019):

Indsats	Samlet antal børn/unge
Individuelt, tæt forløb med specifikke unge (niveau 1 og 2)	29
Unge, som indgår i forebyggende SSP-"klub"-tilbud (gruppeindsatser - niveau 1 og 2)	21
Unge, som indgår i den særlige indsats i Lindevangsparken (fodbold m.m.) (over 18 år og enkelte er bosiddende i nabokommuner men færdes på Frederiksberg)	37
Unge, som SSP-medarbejderne har en relation til og jævnligt følger op på, uden at der dog (har været behov for at iværksætte en individuel eller gruppeorienteret indsats	72

Ungdomskriminalitetsbilledet bliver opgjort i Ungerapporten udarbejdet af Den Kriminalpræventive Sektion under Københavns Politi. Der har gennem de seneste år været en positiv udvikling med at færre børn og unge bliver kriminelle i Frederiksberg Kommune. Københavns Politi vurderer, at Frederiksberg kommune er et sikkert og trygt sted at færdes i. Den seneste Ungerapport fra februar 2019 er vedlagt som bilag. Det skal bemærkes, at statistikken for Frederiksberg viser en lille stigning i antal af sigtelser af borgere under 18 år. hvor gerningsmanden er bosiddende på Frederiksberg (92 sigtelser i 2016, 108 sigtelser i 2017 og 127 sigtelser i 2018). Den mest markante udvikling i sigtelser er sket i kategorien "Andre straffovertrædelser" fra 8 sigtelser i 2017 til 19 i 2018. En af forklaringerne skyldes bl.a. blufærdighedskrænkelser og børnepornografi (i forbindelse med den såkaldte "Umbrella-sag" og videregivelse af intime film af hinanden) samt fornærmelig tiltale af polititjenestemand.

Når det gælder gerningsstedets lokalområde - og her menes at gerningen er foregået på Frederiksberg men ikke af en borger fra Frederiksberg - så er stigningen i antal sigtelser på 100 sigtelser svarende til en stigning på 250%. Forklaringen henledes på to 16-årige og én 17-årig, som alene er ansvarlig for 116 sigtelser, som kan henføres til problematikken omkring unges brug/misbrug af mobiltelefoner og sociale medier (herunder sigtelser for "Uberettiget fotografering af personer", "Blufærdighedskrænkelser ved anden uanstændighed" og "Uberettiget videregivelse af billeder")

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Undervisningsudvalget

Bilag

KBH POLITI - UNGERAPPORTEN 2016-2018 - FEBRUAR 2019

Punkt 75: Status byggeri Skolen på Grundtvigsvej

82.06.00-G01-1-19

Resume

Der gives en status på byggeriet ved Skolen på Grundtvigsvej

Beslutning

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Børne- og Ungeområdet indstiller at orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Undervisningsudvalget har bedt om en kortfattet orientering for status vedr. færdiggørelsen af Skolen på Grundtvigsvej. Byggesagen vedr. Skolen på Grundtvigsvej består af flere elementer. En gammel renoveret bygning, en ny tilbygning, en skolegård med p-kælder under, et tilkøbsareal til skolegården og et lejet areal til skolegården.

Skolen på Grundtvigsvej blev delvist ibrugtaget 1. august 2016. Skolen flyttede ind i den eksisterende bygning, der vender ud mod Grundtvigsvej.

Skolegården blev ibrugtaget 1. maj 2018.

Den nye bygning der vender ud mod Henrik Steffens Vej blev ibrugtaget 1. aug. 2018.

Efter planen skal Skolen på Grundtvigsvej overtage Klub Tempeltræt bygning på Bülowvej 14a, når Klub Tempeltræt flytter ind i ny bygning på J.M. Thieles Vej.

Nedenfor følger status på de forskellige elementer i byggeriet:

Gammel bygning

Ibrugtaget og fuldt fungerende. Skolen ønsker, udover byggeprojektet, solafskærmning i vinduer mod skolegård hvilket der ikke er afsat finansiering til i projektet.

Ny Bygning

Ibrugtaget og fuldt fungerende.

Skolegård

Skolegården er ibrugtaget og fuldt fungerende.

Supplerende arealer skolegård

Frederiksberg Kommune har tilkøbt et areal af ejendommen Gl. Kongevej 144, og har herudover indgået aftale om at leje et areal af ejendommen Bianco Lunos 3-5. Disse to arealer udgør samlet ca. 500 m² og benyttes til en udvidelse af skolegården. Proces igangsat omkring indretning af disse to arealer med involvering af skolen og forældrefølgegruppen til byggeriet på Skolen på Grundtvigsvej. Byggeri af disse arealer igangsættes efter planen før sommerferien 2019 og forventet ibrugtagning af de to arealer er aug/sep 2019.

P-kælder

P-kælder er færdiggjort og ibrugtages når trafikforhold er afklaret og politisk godkendt, forventet april 2019.

Overtagelse af Klubbygning Bülowvej 14

Oprindelig tidsplan er at Klub Tempeltræt flytter til den nye bygning på J.M. Thieles Vej 1. januar 2020. Herefter skal Bülowvej 14a istandsættes før Skolen på Grundtvigsvej kan overtage bygningen, dette arbejde forventes at tage ca. 2 måneder. Det vil sige forventet overtagelse 1. marts ihh. til oprindelig tidsplan.

Byggeriet af J.M. Thieles Vej er i midlertidigt forsinket pga. myndighedskrav om nye statiker-beregninger. Foreløbig ibrugtafnings tidspunkt er 1. maj 2019. Endelig tidsplan fra entreprenør er endnu ikke modtaget. Skolen på Grundtvigsvej er orienteret og på baggrund heraf ønsker skolen at ibrugtage Bülowvej 14 den 1. august 2019 - ved skoleåret 2019/2020 begyndelse. Alternativet ville være at forsøge at gennemføre renovering af bygningen så hurtigt som muligt eller evt. at ibrugtage bygningen inden renovering var gennemført, idet dette så skulle ske i sommerferien. Forvaltningen vil fortsat søge at få gennemført renovering så hurtigt som muligt, så bygningen kan tages i brug så snart den er klar.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Undervisningsudvalget

Punkt 76: 1. forventede regnskab 2019

00.30.14-S00-5-19

Resume

Sagen indeholder forvaltningens første samlede prognose for regnskabsresultatet 2019 .

Beslutning

Undervisningsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

Direktionen indstiller, at udvalget tager orienteringen vedrørende 1. forventede regnskab 2019 til efterretning.

Sagsfremstilling

Forventet regnskab er forvaltningens bud på, hvad regnskabsresultatet for 2019 vil blive. Kommunens økonomi kan deles op i drift, anlæg, indtægter og finansielle poster, der gennemgås i nævnte rækkefølge. Til sidst samles op på Frederiksbergs samlede økonomi.

Boks 1: Hovedkonklusioner i 1. forventede regnskab

Merforbrug på servicerammen

Der forventes på tværs af udvalg et merforbrug på 38,9 mio. kr. under servicerammen i 2019. Dette svarer til en afvigelse på 1,0 pct.

7,5 mio. kr. af merforbruget skyldes mindreindtægter fra betalingsparkering, hvor det med budget 2019 blev besluttet, at parkeringsforliget skal genforhandles og indtægterne øges. Det vil først være muligt at indhente de øgede indtægter, når der er indgået en politisk aftale. Derudover forventer 8 ud af 10 udvalg merforbrug i 2019, hvor særligt Socialudvalget, Børneudvalget og Undervisningsudvalget er udfordrede. Der er i udvalgs gennemgangen nedenfor beskrevet, hvordan forvaltningen arbejder for at sikre budgetoverholdelse på de enkelte udvalg.

Mindreforbrug på overførselsudgifterne

På overførselsudgifter er der samlet set indmeldt et forventet mindreforbrug 11,3 mio. kr. Mindreforbruget dækker over både mer- og mindreudgifter. Der forventes merudgifter til dagpenge til forsikrede ledige og mindreudgifter særligt på området for sygedagpenge samt til danskundervisning, hvor et udbud har sænket prisen.

Pres på anlægsrammen

I 2019 har Frederiksberg en negativ anlægspulje, der udgør 128,6 mio. kr. Puljen er opstået i forbindelse med, at projekter fra 2018 er blevet forsinkede og rykket til 2019. Der er med 1. forventede regnskab indmeldt forskydninger og mindreforbrug for 54,5 mio. kr., hvilket betyder, at der i den resterende del af 2019 skal findes yderligere mindreforbrug for 74,1 mio. kr. for, at puljen kan udmøntes fuldt ud, og anlægsrammen overholdes. Sammenlignet med tidligere år er dette et højt niveau for den negative anlægspulje på nuværende tidspunkt. Forvaltningen anbefaler derfor, at der p.t. ikke iværksættes nye anlægsprojekter eller

omprioriteringer af anlæg til nye projekter i 2019. Frem imod månedsrapporten for marts samt 2. forventede regnskab vil forvaltningen gennemgå anlægsp portefølgen med henblik på at finde projekter, der kan udskydes eller fremrykkes med henblik på, at der sikres fuld udnyttelse og overholdelse af anlægsrammen i 2019.

Kassebeholdning i balance Kommunens forventede kassetræk svarer til bundlinjen i regnskabsresultatet. Samlet set forventes der et kassetræk på 235,0 mio. kr. i 2019 og en kassebeholdning ultimo året på 646,3 mio. kr. inklusiv deponering. Kassetrækket er større end det budgetterede kassetræk og er et resultat af det forventede merforbrug på driften. Hertil kommer, at Frederiksberg ekstraordinært har afdraget gæld i 2019.

I 1. forventede regnskab 2019 forventes der pres på både service- og anlægsrammen, hvilket også kan aflæses i et øget kassetræk.

Med budget 2019 er der i overslagsårene 2020 til 2022 lagt effektiviseringspuljer ind på samlet 140 mio. kr. Det betyder, at der i budgettet for 2020 skal udmøntes en negativ pulje på 40 mio. kr. igennem øgede effektiviseringer eller mindreforbrug i regnskabet. Med overskuddet på ca. 40 mio. kr. på driftsområdet i 2018 er den negative effektiviseringspulje på 40 mio. kr. udmøntet. Beløber stiger til 50 mio. kr. i budget 2021, som derfor i udgangssituationen skal udmøntes gennem et driftsoverskud på 50 mio. kr. i 2019. Det er derfor en forudsætning, at kommunen opnår gode regnskabsresultater, for fortsat at have mulighed for at udvikle Frederiksberg og investere i for eksempel hospitalsgrund og ny metro.

Forvaltningen igangsætter derfor en række tiltag til at sikre budgetoverholdelse på de enkelte udvalg i 2019. Tiltagene er beskrevet under de enkelte udvalg i udvalggennemgangen nedenfor. Derudover anbefales det på nuværende tidspunkt, at der ikke igangsættes yderligere tiltag under hverken anlæg eller service i 2019. Der vil blive fulgt op på service og anlæg i forbindelse med de løbende månedsopfølgninger og 2. og 3. forventede regnskab.

1. Drift

Driftsområdet udgøres af service- og overførselsudgifter, herunder aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet.

1.1 Driftsudgifter inden for servicerammen

Tabel 1: Oversigt over serviceudgifter

Serviceudgifter (mio. kr.)	Korr. budget 2019	1. FR 2019	Udgiftsneutrale omplaceringer	Afvigelse	Foreslåede tillægsbevillinger	Afvigelse efter TB
01 Magistraten	738,7	733,3	-9,5	4,0	2,6	1,4
02 Bolig- og Ejendomsudvalget	103,4	103,6	-0,2	0,4	0,0	0,4
03 Undervisningsudvalget	778,4	796,7	12,3	6,0	-2,3	8,3
04 Ældre- og Omsorgsudvalget	881,0	882,9	-2,1	3,9	0,6	3,3
05 Kultur- og Fritidsudvalget	179,8	182,9	0,5	2,5	0,5	2,0
06 Børneudvalget	688,9	699,1	1,3	8,9	0,3	8,6

07 Socialudvalget	463,6	470,7	-0,7	7,7	0,4	7,3
08 By- og Miljøudvalget	119,5	119,2	-0,2	-0,1	-7,6	7,5
09 Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget	12,5	12,5	0,1	0,0	0,0	0,0
10 Sundheds- og Forebyggelsesudvalget	82,4	80,9	-1,5	0,0	0,0	0,0
Korrigeret budget - Samlet	4.048,2	4.081,6	0,0	33,4	-5,5	38,9
<i>Modpost på usikkerhedspuljen</i>				7,7	7,7	
<i>Finansiering fra kassen</i>					2,3	

Udvalgsgennemgang

I 1. forventede regnskab er der på tværs af udvalg et forventet merforbrug på 38,9 mio. kr. efter tillægsbevillinger, som fordeler sig på flere udvalg. Kun to udvalg forventer balance i 2019, og de resterende otte udvalg forventer merforbrug i 2019. Nedenfor er en gennemgang af de enkelte udvalg.

På *Magistratens* område forventes der et merforbrug på 1,4 mio. kr. efter tillægsbevillinger. Merforbruget skyldes blandt andet, at effekterne af kommunens udbudsplan i 2019 får en større del udmøntet på overførselsrammen end forventet, og modsvares derfor af mindreudgifter under overførsler.

På *Bolig- og Ejendomsudvalgets* område forventes der et samlet lille merforbrug på 0,4 mio. kr. Merforbruget skyldes primært forventede merudgifter på el, varme og vand til kommunens bygninger, samt øgede udgifter til ejerforeningsbidrag til Akaciegaarden. Udvalget arbejder med styringsmodellen for energiudgifter for at sikre de rette incitamenter.

På *Undervisningsudvalgets* område forventes der samlet set et merforbrug på 6,0 mio. kr. hvoraf merindtægter, der vedrører mellemkommunale afregninger, som ikke nåede at komme i regnskab 2018 søges tillægsbevillet, hvilket bringer merforbruget op på 8,3 mio. kr. Merforbruget skyldes behov for udskiftning af 1.000 computere samt fortsatte udfordringer på specialundervisningsområdet. Udvalget vil se om nogle computerudskiftninger kan udsættes til næste år samt udvise mådehold på centrale konti for at imødegå merforbruget.

På *Ældre- og Omsorgsudvalgets* område forventes der samlet set et merforbrug på 3,9 mio. kr., hvoraf 0,6 mio. kr. søges tillægsbevillet. Merudgifterne skyldes primært fortsat stigende efterspørgsmål efter vederlagsfri fysioterapi samt udgifter til specialiseret rehabilitering, hvor selv et lille udsving i antallet af borgere, der får rehabilitering, har stor påvirkning på budgettet. Hvert forløb er således dyrt. Forvaltningen er ved at færdiggøre en analyse, der afdækker hvilke handlemuligheder kommunen har for at modvirke udgiftspresset på vederlagsfri fysioterapi. Desuden reguleres budgettet til hjemmepleje ned med 11,6 mio. kr. med udgangspunkt i den årlige demografiregulering ved 1. forventede regnskab. Det analyseres frem mod 2. forventede regnskab, om tidligere års effektiviseringer på hjemmehjælpsområdet har en større effekt end først indregnet i budget 2019, hvilket blandt andet mindreforbruget i 2018 skaber anledning til. Dette uddybes i afsnittet om demografiregulering.

På *Kultur- og Fritidsudvalgets* område forventes der samlet set et merforbrug på 2,0 mio. kr. efter tillægsbevillinger. Udfordringen skyldes forventede mindreindtægter i Frederiksberg Svømmehal, da dele af kurbadet ikke er funktionsdygtigt. Den ansøgte tillægsbevilling på 0,5 mio. kr. omhandler, at effektiviseringer som følge af, at en ny sorteringsmaskine på biblioteket ikke kan realiseres i 2019, da indkøb af ny sorteringsmaskine er forsinket. Udvalget arbejder på at finde tiltag på den resterende driftsramme for at imødegå merforbruget.

På *Børneudvalgets* område forventes der samlet set et merforbrug på 8,9 mio. kr. hvoraf 0,3 mio. kr. søges tillægsbevillet. Udfordringen skyldes fortsatte udfordringer på det specialiserede børneområde samt udfordringer med merudgifter i forbindelse med nedlukningen af Allégården som døgninstitution for uledsagede flygtningebørn. Udvalget arbejder på

flere fronter for at modgå det forventede merforbrug, blandt andet ved, at kommunen udvikler egne målrettede tilbud i stedet for at købe dyrere tilbud samt implementerer ny systemunderstøttelse til styring af det specialiserede område.

På *Socialudvalgets* område forventes der samlet set et merforbrug på 7,3 mio. kr. efter tillægsbevillinger primært som følge af forventede merudgifter vedrørende Borgerstyret Personlig Assistance (BPA) og udgifter til særligt tilrettelagte uddannelsesforløb (STU). Derudover forventes der stigende udgifter til støtte i borgerens eget hjem. For at modgå udgiftspresset arbejdes der med tiltag, der kan sikre en stram visitation på disse områder.

På *By- og Miljøudvalgets* område forventes der samlet set merforbrug på 7,5 mio. kr. efter ansøgte tillægsbevillinger. Årsagen er manglende indtægter fra parkering, hvor der med budget 2019 blev aftalt at ændre regler og priser svarende til merindtægter for 15 mio. kr., hvoraf kommunen efter modregning til staten forventes at kunne beholde 4,5 mio. kr. Regel- og prisændringen skal vedtages af forligskredsen for budget 2019, hvilket endnu ikke er sket. Dette betyder, at det ikke er muligt at hente de fulde merindtægter i 2019. Dog skønnes mindreindtægten ikke at være de fulde 15 mio. kr., idet der i 2018 var merindtægter på parkeringsområdet – og der forventes et lignende indtægtsniveau i 2019 frem mod en regel- og prisændring. Budgetbalance i 2019 afhænger af, hvornår forligskredsen indgår forlig om regel- og prisændring, hvor hurtigt ændringerne kan indføres samt omfanget af ændringerne. Der søges mindreudgifter for 7,6 mio. kr. tillægsbevilget, hvilket omhandler en efterregulering af kommunens udgifter til Movia i 2017. Udgifterne har derfor ikke kobling til *By- og Miljøudvalgets* drift i 2019, og søges derfor tillægsbevilliget til puljen til uforudsete udgifter.

På *Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets* og *Sundheds- og Forebyggelsesområdet* forventes der samlet set balance i 2019.

1.2 Særlige fokusområder under service

De specialiserede områder

For at sikre, at specialområderne ikke vokser på bekostning af normalområderne, har Frederiksberg en målsætning om, at de specialiserede områder ikke må udgøre over 17,8 pct. af servicerammen. Dette svarer til niveauet i 2008, hvor den nuværende arbejdsdeling mellem kommunerne og regionerne blev fastlagt. Inden 1. forventede regnskab udgør budgettet til de specialiserede områder 17,5 pct. af servicerammen. Med 1. forventede regnskab er der indmeldt afvigelser på de specialiserede områder på 12,5 mio. kr., hvilket bringer andelen af specialområdet op på 17,9 pct. af servicerammen, hvilket vil sige, at forbruget ligger 0,1 pct. eller 2,2 mio. kr. over målsætningen.

Ansøgte overførsler 2018-2019

For at understøtte god økonomistyring er det vigtigt at give kommunens budgetansvarlige ledere de rigtige incitamenter. Derfor får alle institutioner overført opsparring på op til pct. af deres budget imellem årene og merforbrug overføres fuldt ud. Hvis institutionen har behov for at foretage investeringer, kan de herudover spare op i løbet af året og ansøge om at få konkrete midler overført ud over de to pct. De automatiske driftsoverførsler 2018-19 blev behandlet af Kommunalbestyrelsen den 18. marts 2019, hvorimod de ansøgte overførsler er en integreret del af 1. forventede regnskab, således at de økonomiske konsekvenser kan ses i sammenhæng med den samlede økonomiske status for 2019.

Der er i alt modtaget ansøgninger om overførsler for 7,8 mio. kr. fra 2018 til 2019. Ansøgningerne knytter sig til ansøgning om afdragsordninger af gæld for to skoler, en klub og en SFO, der i 2018 har fået et så stort merforbrug, at forvaltningen ikke vurderer, at det alene kan afdrages over et år. Derudover søges der om gældssanering på to skoler, der igennem flere år har haft vanskeligheder med at overholde budgettet, og nu som led i en genopretningsplan søger gældssanering. På hjemmeplejen har overgangen til et nyt omsorgssystem i 2018 og udfordringer med data herfra betydet, at den kommunale hjemmepleje ikke har kendt rammerne for deres budget, og derfor ikke har kunne ramme budgettet. Merforbruget i 2018 søges derfor annulleret. Endelig søges overførsler vedrørende institutioner, der lukker, annulleret, ligesom en teknisk fejl i udmeldingen af rengøringsbudgettet til Tre Falke Skole har betydet, at skolens automatiske overførsel har været for lav. Overførsler søges nu bevilget, så det sikres at skolen holdes skadesfri. Ansøgte overførsler finansieres i 2019 af puljen til uforudsete udgifter, så det sikres at servicerammen ikke overskrides i 2019.

Tabel 2: Ansøgte overførsler 2018 til 2019.

Titel	Udvalg	Beløb		
		TB 2019	TB 2020	TB 2021
Afdragsordninger til skoler, klub og SFO med merforbrug	UU	1.777	-1.478	-299

Gældssanering på Lindevangs- og Søndremarksskolen	UU	3.000		
Annullering af merforbrug under den kommunale hjemmepleje	ÆOU	1.755		
Lukning af institutioner under Børneudvalget	BU	942		
Tre Falke Skolen - rengøringsbudget	UU	144		
Rekruttering og fastholdelse af SOSU-elever	ÆOU	184		
I alt ansøgte overførsler		7.802	-1.478	-299

En nærmere gennemgang af de ansøgte overførsler fremgår af bilag 6.

Demografiregulering

Befolkningsprognosen 2019 viser et lavere folketal i 2019 end forudset i befolkningsprognosen 2018. I Frederiksberg Kommune demografireguleres de store velfærdsområder for udviklingen i befolkning og efterspørgsel for at sikre et konstant serviceniveau ved ændringer i befolkning. For områder, hvor udgifter har en meget direkte indflydelse på økonomien, reguleres budgettet 2019 med 1. forventede regnskab. Dette gælder normalområdet under skoler, modtageklasser, fritidsordninger, dagtilbud samt hjemmeplejen og plejeboliger. For områder, hvor befolkningsudviklingen har en mindre direkte indvirkning, reguleres budgetterne for 2020 og frem. Dette omhandler dele af kultur- og specialområdet og sker i 1. finansielle orientering.

Demografireguleringen for 2019 frigør samlet set 4,9 mio. kr. fra de demografiregulerede områder.

Mindreudgifterne vedrører primært hjemmeplejeområdet, hvor der frigøres 11,6 mio.kr. Dette er i hovedsagen ikke en effekt af færre ældre, men en effekt af mindre efterspørgsel efter hjemmepleje end forudsat i budget 2019. Efterspørgslen fastsættes i budgettet, som sidst kendte år, hvilket betyder, at budget 2019 er fastsat ud fra efterspørgslen i 2017. De forventede mindreudgifter i 2019 i 1. forventede regnskab baserer sig på mindreforbruget i 2018. I budget 2016 og 2017 blev der iværksat målrettede indsatser for at rehabilitere hjemmehjælpsmodtagere og arbejde på øget selvhjulpethed. De fulde effekter viste sig ikke i 2017, og Ældre- og Omsorgsudvalget blev i budget 2017 og frem varigt tillægsbevilget 6,8 mio. kr. for at kompensere for de ikke-opnåede effektiviseringer. Denne ekstraordinære kompensation leveres nu med forbruget i 2018 og det deraf forventede forbrug i 2019 tilbage til usikkerhedspuljen via demografireguleringen. Herudover er der et yderligere faldt i efterspørgslen på hjemmeplejeområdet på 2,5 mio.kr., som også indgår i demografireguleringen. Det analyseres nærmere, om der er opnået en ekstra effektivisering fra rehabiliteringsindsatserne, og om faldet i efterspørgslen efter hjemmepleje har et varigt niveau. Derfor reserveres der 2,5 mio.kr. i puljen til uforudsete udgifter til imødekomme eventuelle ændringer i hjemmeplejeaktiviteten i 2019.

På dagtilbudsområdet og under ældreboliger betyder den svagt faldende befolkning mindre korrektioner af budgettet.

På Undervisningsudvalgets område forventes der merudgifter på trods af et svagt faldene børnetal, hvilket har flere forklaringer. For privatskoleelever er der en forsinkelse i afregningen, hvilket betyder, at et fald i børnetallet først slår i gennem i 2020. For modtageklasser er der i starten af 2019 indskrevet flere med behov for at starte deres skolegang i Danmark i en modtageklasse på trods af et samlet fald i antal børn. For normalområdet skyldes merforbruget primært, at der sælges færre pladser, hvilket betyder færre indtægter.

Tabel 3: Demografiregulering 2019

Udvalg	Område	1.000 kr.
ÆOU	Ældreboliger	-896
ÆOU	Hjemmepleje	-11.559
BU	Dagtilbud	-426
UU	Skoler	2.572
UU	Privat- og efterskoler	1.828

UU	Modtageklasser	3.033
UU	SFO og Klub	588
I alt		-4.860

Forøgelser af det administrative personale

Med 1. forventede regnskab søges der to steder om varige forøgelser af budgettet til administrativt personale samt en midlertidig forøgelse.

Det ene drejer sig om en forøgelse på 0,2 mio. kr. under Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet. Forøgelsen dækker administration af fritvalgsbeviset, der indføres som en del af genudbuddet af madservice under Ældre- og Omsorgsudvalget. Forøgelsen følger beslutning i Kommunalbestyrelsen den 28. januar 2019 og medfører en tillægsbevilling på Magistraten.

Det andet omhandler 0,1 mio. kr. til administration af stadepladser under By-, Kultur- og Miljøområdet. Konkret udføres arbejdet af en medarbejder, der aflønnes i afdelingen under Magistraten, og hvor der i dag omkonteres forbrug efterfølgende. Ifølge konteringsreglerne kan man kontere lønomkostninger ud fra den primære beskæftigelse hos medarbejderen og dermed forenkle opfølgning og minimere omkontering.

Den midlertidige forøgelse omhandler 0,4 mio. kr. relateret til integrationsprogrammet. Budgettet til den samlede opgaveportefølje under integrationsprogrammet blev nedjusteret med flygtningeprognosen i 2018, hvor der ikke blev taget højde for målgrupper ud over flygtninge. Dette korrigeres der for med denne tillægsbevilling. Tillægsbevillingen er midlertidig, da det langsigtede budget undersøges. En eventuel varig ændring vil indgå i forhandlingerne om budget 2020.

Status på puljen til uforudsete udgifter

I budget 2019 er der afsat en pulje til uforudsete udgifter (usikkerhedspuljen) på 30,0 mio. kr. Da kommunerne er underlagt rammer for brug af serviceudgifter i budgetloven, styrer Frederiksberg efter ikke at overskride kommunens andel af kommunernes samlede serviceramme. Dette medfører, at når der overføres midler imellem år, er det nødvendigt at nedskrive puljen til uforudsete udgifter for, at undgå at rammen overskrides.

I mellem 2018 og 2019 er der samlet i 3. forventede regnskab samt i sagen om automatiske overførsler bevilget 25,5 mio. kr. i overførsler. Dette bringer puljen til uforudsete udgifter ned på 4,5 mio. kr. inden 1. forventede regnskab.

Med 3. forventede regnskab 2018 blev der fremrykket 2,2 mio. kr. i serviceudgifter fra 2019 til 2018, hvilket betyder, at korrigeret budget herefter er 2,2 mio. kr. under servicerammen. For at sikre, at kommunen udnytter servicerammen fuldt ud, indstiller Økonomi og Udbud, at puljen til uforudsete udgifter opskrives med 2,2 mio. kr. med modpost på kassen, så korrigeret budget på service er lig med servicerammen. Opskrivningen finansieres af mindreforbrug på overførselsudgifter, således at opskrivningen er udgiftsneutral.

I tabel 4 fremgår ændringer i puljen til uforudsete udgifter med 1. forventede regnskab. Demografi og ansøgte overførsler har som beskrevet ovenfor modpost på puljen. Desuden indgår en række tekniske udmøntninger samt berigtigelser. Der ud over er der afsat en reservation til at kompensere Ældre- og Omsorgsudvalget, hvis det viser sig, at der med demografireguleringen for 2019 er forudsat et for stort fald i efterspørgslen efter hjemmepleje.

På kommunalbestyrelsesmødet 25. februar 2019, blev det i sagen "Ansøgninger fra Skolen ved Søerne om busordning ved etablering af klimasikring og ny legeplads" besluttet, at der skal etableres en busordning. Ordningen skal sikre, at tre klasser dagligt kan undervises et andet sted i perioden hvor anlægsarbejderne vedrørende klimatilpasning og legeplads står på. I alt udstod finansiering på 0,9 mio.kr. i sagen til ekstra personale samt udgifter til selve bussen. Det blev besluttet at de 0,9 mio. kr. skulle findes inden for Børne- og Ungeområdet i 1. forventede regnskab. Midlerne er nu fundet under anlægsprojektet "Kapacitetstilpasning på dagtilbudsområdet". Da udgifterne til busordningen er serviceudgifter, og finansieringen er fundet under anlæg, er det nødvendigt at nedskrive puljen til uforudsete udgifter, så de samlede serviceudgifter ikke stiger, og servicerammen dermed overskrides. Modsat frigøres anlægsmidlerne og hjælper med at nedskrive den negative anlægspulje.

Sidst påvirkes puljen af de ansøgte tillægsbevillinger i 1. forventede regnskab. Puljen udgør 8,1 mio. kr. efter 1. forventede regnskab til dækning af uforudsete udgifter resten af året.

Tabel 4: Opgørelse af puljen til uforudsete udgifter

Serviceudgifter (mio. kr.)	Korr. budget 2019
Budget 2019	30.000
Overførsler- 3. FR 2018 og automatiske	-25.525
Status før 1. FR	4.475
Opskrivning af usikkerhedspuljen	2.290
Demografi	4.860
Ansøgte overførsler	-7.802
Tekniske ændringer	-36
Reservation - udsving i efterspørgslen efter hjemmehjælp	-2.500
Busordning- Klimatilpasning og legeplads, Skolen ved søerne.	-948
Ansøgte tillægsbevillinger med modpost på usikkerhedspuljen	7.747
I alt	8.086

1.3. Overførselsudgifter

Nedenstående tabel 5 viser de indmeldte afvigelser og tillægsbevillinger på overførselsudgifter. Samlet set forventes der et mindreforbrug på 11,3 mio. kr., hvoraf 6,6 mio. kr. søges tillægsbevilliget.

Tabel 5: Overførselsudgifter og aktivitetsbestemt medfinansiering

Overførselsudgifter (mio. kr.)	Korr. Budget 2019	1. FR 2019	Afvigelse 2019	Foreslåede tillægsbevillinger	Afvigelse efter tillægsbevillinger
01 Magistraten	65,9	66,2	0,4	4,4	-4,0
02 Bolig- og Ejendomsudvalget	-7,6	-6,2	1,4	1,4	0,0
04 Ældre- og Omsorgsudvalget	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0
06 Børneudvalget	9,4	8,7	-0,7	0,0	-0,7
07 Socialudvalget	-7,6	-7,6	0,0	0,0	0,0
09 Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget	1.082,7	1.070,3	-12,4	-12,4	0,0
10 Sundheds- og Forebyggelsesudvalget	411,4	411,4	0,0	0,0	0,0
Heraf aktivitetsbestemt medfinansiering	411,4	411,4	0,0	0,0	0,0
Samlet	1.555,2	1.543,9	-11,3	-6,6	-4,7

Det indmeldte mindreforbrug på overførselsudgifterne vedrører primært Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalgets område, hvor der er forventet mindreforbrug på 12,4 mio. kr. Dette skyldes primært, at der var kraftigt faldende udgifter til sygedagpenge ultimo 2018, hvilket betyder, at udgiftsforventningerne i 2019 er lavere end ved budgetvedtagelsen. Modsat er der merudgifter til dagpenge til forsikrede ledige. Her ud over er der mindredgifter på 3 mio. kr. vedrørende flygtninge, som primært kan tilskrives færre udgifter til introduktionsydelse og introduktionsprogram. Under udvalget er der også indregnet mindredgifter for 4,0 mio. kr. vedrørende udbud af danskuddannelser. Midlerne flyttes til Magistraten, hvor de indgår i til indfrielse af kommunens udbudsstrategi.

På Bolig- og Ejendomsudvalgets områder er der mindreindtægter for 1,4 mio. kr. vedrørende lejeindtægter, der bortfalder, når plejeboligerne på Betty Nansens Allé (Betty 2) sælges. Mindreindtægten modsvares af tilsvarende reducerede udgifter til renter og afdrag fra lån, som bortfalder, når ejendommen sælges. Desuden er der en mindre afvigelse under Børneudvalget der vedrører refusion for tabt arbejdsfortjeneste. Under Magistraten ligger desuden puljer til at modgå en eventuel efterregulering af kommunernes samlede overførselsudgifter i 2018. Puljerne udgør på nuværende tidspunkt 53,8 mio. kr. og forventes udmøntet i forlængelse af Økonomiaftalen imellem KL og Regeringen, når en eventuel efterregulering er kendt.

2. Anlæg

Der er ved 1. forventede regnskab gennemført en periodisering af samtlige anlægsprojekter med henblik på at sikre, at anlægsrammen for 2019 kan overholdes. Der arbejdes igen i 2019 med en negativ pulje, der afspejler niveauet for forventede forskydninger og mindreforbrug på de igangværende projekter. Dette muliggør en budgetlægning på de konkrete anlægsprojekter, der samlet set ligger ud over anlægsrammen. I det omfang, at der i løbet af året ikke kan identificeres forskydninger og mindreforbrug svarende til omfanget af den negative anlægspulje, vil det imidlertid medføre en overskridelse af anlægsrammen.

Puljen er på nuværende tidspunkt på 128,6 mio. kr., som primært skyldes forskydninger af projekter fra 2018, der blev søgt overført ved 3. forventede regnskab og den automatiske overførselssag for anlægsudgifterne fra 2018 til 2019. Herudover er der sket en fremrykning af midler til renovering af rådhusårnet på 10,5 mio. kr. samt bevilget rådighedsbeløb til Åbne skolegårde ved Skolen ved Søerne på 1,3 mio. kr. finansieret af den negative anlægspulje i 2019. For at dette ikke betyder merudgifter for kommunen, sker der en tilpasning af projektet Renovering af Ny Hollænderskolen i forbindelse med budgetlægningen for 2020-2023.

Nedenstående tabel 6 viser de indmeldte afvigelser og ansøgte tillægsbevillinger på anlægsudgifter inden for anlægsrammen.

Tabel 6: Anlægsudgifter inden for anlægsrammen.

Anlægsudgifter (1.000 kr.)	Korr. budget 2019	1. FR 2019	Afvigelser 2019	TB 2019	TB 2020	TB 2021	TB 2022	TB 2023
Magistraten	33.937	28.234	-5.703	-4.376	3.019	0	0	0
Bolig- og Ejendomsudvalget	85.686	83.497	-2.189	-1.809	1.809	0	0	0
Undervisningsudvalget	73.833	53.649	-20.184	-21.143	16.143	5.000	0	0
Ældre- og Omsorgsudvalget	9.106	18.206	9.100	9.100	-9.825	0	0	725
Kultur- og Fritidsudvalget	59.852	47.146	-12.706	-11.881	11.881	0	0	0
Børneudvalget	16.458	15.269	-1.189	-1.189	0	0	0	0
Socialudvalget	10.256	10.458	202	-148	148	0	0	0
By- og Miljøudvalget	151.042	129.209	-21.833	-14.400	13.600	0	0	0
Korrigeret budget - eksklusiv negativ pulje	440.170	385.668	-54.502	-45.846	36.775	5.000	0	725

Negativ anlægspulje	-128.609	0	128.609	45.846
Behov for yderligere forskydninger og mindreforbrug		-74.107	-74.107	0
Korrigeret budget - inklusiv negativ pulje	311.561	311.561	0	0
Negativ anlægspulje efter 1. FR				-82.763

Som det fremgår af tabel 6 ovenfor, så er der samlet set ved 1. forventede regnskab indmeldt tillægsbevillinger på netto 45,8 mio. kr. Dette dækker næsten udelukkende over tidsmæssige forskydninger, og 36,8 mio. kr. søges derfor overført til 2020, mens yderligere 5,0 mio. kr. søges overført til 2021 og 0,7 mio. kr. søges overført til 2023. Det indstilles, at de ansøgte mindreforbrug og forskydninger i 2019 bevilges med modpost på den negative anlægspulje. Den negative anlægspulje for 2019 nedskrives således med 45,8 mio. kr. og udgør herefter 82,8 mio. kr. Der er herudover identificeret mindreforbrug og forskydninger på 8,7 mio. kr., der ikke søges tillægsbevilget på nuværende tidspunkt primært grundet usikkerhed omkring de præcise beløb. Der skal frem mod 2. forventede regnskab skabes sikkerhed omkring dette beløb, og der skal herudover identificeres yderligere mindreforbrug og forskydninger for 74,1 mio. kr. for at udmønte den negative anlægspulje fuldt ud i år.

2.1 Status på den negative anlægspulje

Behovet for yderligere mindreforbrug og forskydninger på 74,1 mio.kr. ligger over niveauet i 1. forventede regnskab i de foregående år, hvor der har været arbejdet med en negativ anlægspulje. Dette indikerer et potentielt merforbrug på anlægsrammen i indeværende år. Med en negativ anlægspulje af denne størrelse kan forvaltningen på det foreliggende grundlag ikke anbefale, at der fremrykkes anlæg til 2019 eller igangsættes andre anlæg, der vil øge puljens størrelse i 2019. Forvaltningen igangsætter en analyse af, hvad et bæredygtigt niveau for den negative anlægspulje er, ud fra den nuværende anlægspulje og fremdriften i nuværende projekter. Samtidig gennemgås anlægspuljen i 2019-2022 for mulige håndtag til både at fremrykke og udskyde anlægsaktiviteter. Der vil blive fulgt op på dette arbejde i månedsopfølgningen for marts samt i 2. forventede regnskab.

2.2 Status på salg af ejendomme

I tilknytning til Frederiksberg Kommunes strategi for salg af ejendomme blev der i august 2016 udarbejdet en opgørelse over det forventede provenu ved salg af en række kommunale ejendomme i perioden 2016-19. I forbindelse med 1. forventede regnskab er der udarbejdet en opdateret status. I den oprindelige plan var der i 2016-19 forudsat samlede salgsindtægter for 136,5 mio. kr. Der er på nuværende tidspunkt realiseret 37,6 mio. kr. Planen er siden 2016 blevet ændret, opdateret og udvidet til at indeholde år 2020 og 2021, som følge af udskydelser af salg, ændrede salgsvurderinger, lavere indtægter ved salg og eventuelle fravalg af salg. Planen indeholder nu forventede indtægter for 134,6 mio. kr. for perioden 2016-2021. Der henvises til det fortrolige bilag 7 for en gennemgang af de enkelte salgsprojekter.

3. Indtægter

På indtægtssiden, der dækker over skatter, tilskud og udligning, renter samt udligning af købsmoms, forventes der merindtægter for 7,9 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget. Merindtægterne vedrører udligning af købsmoms, hvor en selvejende institution i tidligere år har betalt moms af deres anlægsudgifter. Kommunen er berettiget til, at momsens bliver refunderet for udgifterne, der således indregnes i 2019.

Desuden forventes der et bedre resultat under renter, hvor der både er lån, der er indfriet, samt er sket en rentetilpasning af lån vedrørende plejeboligerne Kredsens Hus.

Der henvises til bilag 4 for en mere detaljeret gennemgang af de enkelte poster.

4. De brugerfinansierede områder

Der forventes ingen afvigelser på driftssiden af de brugerfinansierede områder. På anlægssiden forventes der mindredgifter på 22,1 mio. kr. primært som følge af forskydninger af en række klimatilpasningsprojekter til 2020.

5. Øvrige finansielle poster

På øvrige finansielle poster, der dækker over afdrag på gæld, lånoptagelse, deponeringer samt finansforskydninger, forventes der nettomerudgifter på 23,9 mio. kr. i forhold til korrigeret budget. Dette dækker over en række mer- og mindrerudgifter. Merudgifterne skyldes primært, at udgifter til grundkapitalindsud, der var budgetteret i 2018, først udbetales i 2019. Derudover skal der i forbindelse med salg af Betty Nansens Allé 51-53 udbetales en hensættelse til vedligehold, ligesom der er foretaget et ekstraordinært afdrag på lån jævnt over nedestående afsnit.

Der henvises til bilag 4 for en mere detaljeret gennemgang af de enkelte poster.

5.1 Ekstraordinært afdrag på lån

I forbindelse med 3. forventede regnskab 2018 blev det besluttet ekstraordinært at afdrage 81,7 mio. kr. på kommunens gæld. Gælden blev indfriet ultimo februar. De 81,7 mio. kr. var to lån ud af en samlet gældsportefølge hos KommuneKredit på 96,3 mio. kr. fordelt på tre lån, hvor renteswapsne udløb samtidig. Når renteswapsne udløber, kan man omkostningsfrit afdrage restgælden. Ifølge aftalen med KommuneKredit samt reglerne for kommunalt lånoptag kan man inden for samme regnskabsår vælge at optage nye lån svarende til det beløb, der er afdraget.

Forvaltningen har derfor i forbindelse med afdraget på de 81,7 mio. kr. opsagt den fulde låneportefølge på 96,3 mio. kr. Dette svarer til et yderligere ekstraordinært gældsafdrag på 14,6 mio. kr. i 2019. Afdragene i 2019 kan lånoptages igen, såfremt der er behov for dette senere i 2019.

6. Opfølgning på initiativer vedtaget med budget 2019

Forvaltningen har i forbindelse med 1. forventede regnskab udarbejdet en opdateret status på implementering af initiativer i budgetforlig 2019.

I lighed med tidligere år indeholder budgetforligsopfølgningen alene nye initiativer vedtaget med seneste budget. I alt er der 168 initiativer fordelt på effektiviseringer, udvidelser, anlæg og tekststykker. Den indmeldte status på de enkelte initiativer kan ses i vedlagte bilag 5. Hvert initiativ er markeret med en farvekode, grøn, lysegrøn, gul eller rød, som indikerer, hvordan implementeringen forløber.

164 af 168 initiativer er på nuværende tidspunkt markeret grønne, hvilket betyder, at initiativerne for så vidt angår budgetoverholdelse, tidsplan og kvalitet forventes implementeret som forudsat i budgetforliget.

Et initiativ er markeret lysegrønt. Farvekoden lysegrøn betyder, at initiativet forløber planmæssigt, men har en politisk godkendt revideret tidsplan eller ændret indhold i forhold til det besluttet i budgetforliget. Initiativet omhandler drift af legepladsen i Frederiksberg Have. Da budget 2019 blev vedtaget, forelå der endnu ikke en præcis tidsplan for anlæg af legepladsen, der udføres af staten, og der blev afsat driftsmidler svarende til ibrugtagelse medio 2019. Nu forventes anlægget klart ultimo 2019.

To initiativer er markeret gule. Den gule farvekode indikerer, at der er opstået usikkerhed enten vedrørende tidsplanen, budgetoverholdelsen eller kvaliteten. Initiativerne vedrører:

- Ændring af priser for parkering, hvor de konkrete ændringer i priserne ifølge budgettet skal aftales af forligskredsen for budget 2019. Da de politiske forhandlinger endnu ikke er afsluttet, er ændringen af priser forsinket. Hvorvidt det budgetterede merprovenu kan realiseres, afhænger af tidspunkt for politisk beslutning, samt hvilken model for regulering af priserne på parkering, der vælges.
- Forebyggelse af ensomhed hos yngre borgere. Projektet har revideret tidsplan, idet indsatsen først kan påbegyndes medio 2019. Den reviderede tidsplan fremlægges til politisk behandling i april og maj 2019. Godkendes den reviderede tidsplan, vil initiativet til næste opfølgning ændre status til lysegrøn.

Et initiativ er markeret rødt. Den røde farvekode betyder, at et initiativ ikke forventes at kunne implementeres i sin oprindelige form. Initiativet vedrører udbud af madservice på ældreområdet, hvor der igennem et ændret koncept for levering af mad til borgere i eget hjem var forudsat, at der kunne hentes en effektivisering ved genudbud af opgaven. Det har vist sig, at det ikke er muligt at hente effektiviseringen ved udbuddet. Udvalget har godkendt de fremadrettede principper for madserviceordningen.

7. Opfølgning på 3. forventede regnskab 2018

I forbindelse med beslutningen om ekstraordinært at afdrage gæld i 3. forventede regnskab 2018 anmodede Magistraten forvaltningen om at overveje, hvorledes opfølgningen på 3. forventede regnskab fremover kan ske i forbindelse med det efterfølgende 1. forventede regnskab.

Første forventede regnskab 2019 viser forventet merforbrug i 2019, hvorfor det ikke anbefales p.t. at sætte yderligere initiativer i gang.

Økonomi

På baggrund af indmeldingerne til 1. forventede regnskab forventes der i 2019 et samlet kassetræk på 235,0 mio. kr., hvilket resulterer i en forventet kassebeholdning på 646,3 mio. kr. ultimo 2019 inkl. udgifter til deponering. Kassen ultimo året forventes dermed at være lavere end korrigeret budget, hvilket primært grunder i det forventede merforbrug på strukturelle balance i 2019 på 22,0 mio. kr. samt merforbrug på finansielle poster på 21,7 mio. kr. Faldet i den forventede kassebeholdning skal ses i sammenhæng med posten afdrag på lån, hvor det med 3. forventede regnskab blev besluttet ekstraordinært at afdrag.

Tabel 7: Strukturel balance, resultat og kassebeholdning

Regnskabsoversigt (1.000 kr.)	Opr. Budget 2019	Korr. Budget 2019	1. FR 2019	Afvigelse Opr. budget	Afvigelse Korr. budget	TB 2019
Indtægter i alt	-5.851,3	-5.852,1	-5.860,0	-8,6	-7,9	-3,5
Driftsudgifter i alt	5.604,8	5.603,4	5.633,3	28,5	29,9	-4,3
Serviceudgifter	4.050,5	4.048,2	4.089,4	38,9	41,2	2,3
Aktivitetsbestemt medfinansiering	411,4	411,4	411,4	0,0	0,0	0,0
Overførselsudgifter	1.142,9	1.143,8	1.132,5	-10,4	-11,3	-6,6
STRUKTUREL BALANCE	-246,5	-248,7	-226,7	19,8	22,0	-7,8
Anlægsudgifter inden for rammen	311,6	311,6	311,6	0,0	0,0	0,0
Anlægsudgifter uden for rammen	49,2	46,2	70,5	21,3	24,3	24,3
Anlægsindtægter	-30,2	-85,1	-83,6	-53,5	1,5	3,1
Brugerfinansieret område	73,5	97,7	75,6	2,1	-22,1	-11,7
Resultat i alt (- = overskud)	157,5	121,6	147,3	-10,2	25,7	7,9
Kassebeholdning primo	881,2					
Årets resultat	157,5	121,6	147,3	-10,2	25,7	7,9
Lånoptagelse	-128,1	-151,6	-153,3	-25,1	-1,7	-11,2
Finansforskydninger	39,1	44,1	51,5	12,4	7,4	19,1
Afdrag på lån	91,9	173,5	189,5	97,6	16,0	16,0
Kassepåvirkning (- = kasseforbrug)	-160,3	-187,6	-235,0	-74,6	-47,4	-31,8
Kassebeholdning ultimo	720,9	693,6	646,3			

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

Magistraten den 1. april 2019 og Kommunalbestyrelsen den 8. april 2019.
Fremlægges til orientering i fagudvalg den 1. april 2019.

Historik

Indstilling 1. april 2019, pkt. 125:

Direktionen indstiller, at Magistraten overfor Kommunalbestyrelsen anbefaler:

1. at 1. forventede regnskab 2019 tages til efterretning,
2. at følgende tillægsbevillinger godkendes for 2019 med modpost på kassen:
  - Nettomerudgifter på 2,3 mio. kr. under serviceudgifter, jf. bilag 2a,
  - Servicerammeneutrale omplaceringer mellem udvalg, jf. bilag 2a og bilag 3k,
  - Nettomindreudgifter på 6,6 mio. kr. under overførselsudgifter, jf. bilag 2a og bilag 3a-j,
  - Nettomerudgifter på 27,4 mio. kr. under anlægsudgifter uden for rammen, jf. bilag 2b og bilag 3l,
  - Nettomindreudgifter på 11,7 mio. kr. under brugerfinansieret anlæg jf. bilag 2b,
  - Nettomerudgifter på 20,4 mio. kr. under finansielle poster, jf. bilag 4,
3. at der godkendes tillægsbevillinger med modpost på usikkerhedspuljen på 7,7 mio. kr. jf. bilag 2a,
4. at der godkendes tillægsbevilling af mindreudgifter inden for anlægsrammen for 45,8 mio. kr. i 2019 med modpost på den negative anlægspulje, samt at merudgifter for 36,8 mio. kr. i 2020, merudgifter for 5,0 mio. kr. i 2021 og merudgifter for 0,7 mio. kr. i 2023 indarbejdes i henholdsvis budgetforslag 2020, 2021 og 2023, jf. bilag 2b.
5. at opfølgning på initiativer i budget 2019, jf. bilag 5, tages til efterretning,
6. at det tages til efterretning, at der er foretaget ekstraordinært lånafdrag på 14,6 mio. kr. i 2019, med mulighed for senere lånoptag,
7. at orientering omkring økonomisk status på salg af ejendomme, jf. bilag 7, tages til efterretning .

Bilag

Bilag 0 - Læsevejledning til 1. forventede regnskab 2019

Bilag 1a - Bevillingsoversigt

Bilag 1b- Strukturel balance, resultat og kassebeholdning

Bilag 2a - Driftsafvigelser og tillægsbevillinger fordelt på udvalg

Bilag 2b - Anlægsafvigelser fordelt på udvalg

Bilag 3a - Magistraten

Bilag 3b - Bolig- og Ejendomsudvalget

Bilag 3c - Undervisningsudvalget

Bilag 3d - Ældre- og Omsorgsudvalget

Bilag 3e - Kultur- og Fritidsudvalget

Bilag 3f - Børneudvalget

Bilag 3g - Socialudvalget

Bilag 3h- By- og Miljøudvalget

Bilag 3i - Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget

Bilag 3j - Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

Bilag 3k - Servicerammeneutrale afvigelser

Bilag 3l - Beskrivelser af afvigelser på anlæg

Bilag 4 – Finansielle poster i 1. forventede regnskab 2019

Bilag 5 - Budgetforligsofølgning

Bilag 6 - Ansøgte driftsoverførsler 2018-2019

Punkt 77: Implementering af Røgfri generation på Frederiksberg

00.01.00-A00-21-19

Resume

I forbindelse med budget 2019 besluttede partierne at fokusere på indsatser for en Røgfri Generation på Frederiksberg og anmodede Administrationen om at udarbejde et oplæg til, hvordan et røgfrit børneliv og skoleliv kan opfyldes; herunder muligheden for indførelse af røgfrie arbejdspladser. Med nærværende sag forelægges udkast til handleplan for implementering af Røgfri generation til høring i relevante fagudvalg samt Magistrat som personaleudvalg.

Beslutning

Undervisningsudvalget drøftede Handleplanen (bilag 3), der var ingen bemærkninger.

Indstilling

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget indstiller, at Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, By- og Miljøudvalget, Børneudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Socialudvalget samt Undervisningsudvalget drøfter Handleplanen (bilag 3) med henblik på konkrete bemærkninger til Sundheds- og Forebyggelsesudvalgets fortsatte behandling, idet Sundheds- og Forebyggelsesudvalget opfordrer til, at de primære kommunale indsatser prioriteres som grundlag for en troværdig dialog om andre indsatser med kommunens samarbejdspartnere.

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget indstiller, at Magistraten som personaleudvalg drøfter Handleplanen (bilag 3) i forhold til forslag om indførelse af røgfri arbejdsdag, idet Sundheds- og Forebyggelsesudvalget lægger vægt på dette tiltag for at sikre, at målet om en røgfri generation indfries.

Sagsfremstilling

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget godkendte udkast til handleplan for implementering af Røgfri generation, jf. bilag 3, den 25. marts 2019 (pkt. 18), idet udvalget opfordrede til, at de primære kommunale indsatser prioriteres som grundlag for en troværdig dialog om andre indsatser med kommunens samarbejdspartnere. Udvalget ønskede vedrørende punkt 15, at der også indledes samarbejde med det lokale politi vedrørende overholdelse af regler om salg af cigaretter. Dette er nu indarbejdet i handleplanen.

Udvalget besluttede samtidigt at sende udkast til handleplanen i høring i Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, By- og Miljøudvalget, Børneudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Socialudvalget og Undervisningsudvalget med henblik på konkrete bemærkninger. Endvidere besluttede udvalget at sende handleplanen i Magistrat som personaleudvalg i forhold til forslag om indførelse af røgfri arbejdsdag, idet udvalget lægger vægt på dette tiltag for at sikre, at målet om en røgfri generation indfries.

Herefter forventes sagen forelagt Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 29. april, Magistraten den 6. maj 2019 og Kommunalbestyrelsen den 13. maj 2019 med henblik på endelig godkendelse.

Handleplan for implementering af Røgfri generation

Med Aftale om Frederiksberg Kommunens budget 2019-22 tilsluttede den samlede Kommunalbestyrelse sig en hensigtserklæring om røgfri generation, hvor ”Partierne ønsker, at der igangsættes fokuserede og tværgående indsatser rettet mod børn og unge med størst effekt for at sikre en røgfri generation. Partierne imødeser oplæg til, hvordan et røgfrit børneliv og skoleliv kan opfyldes, herunder muligheder for indførelse af røgfrie arbejdspladser hvor der arbejdes med børn og unge”.

Beslutningen skal ses i lyset af, at rygning er den enkeltstående faktor, der har størst betydning for folkesundheden og det mest omkostningseffektive potentiale for forebyggelse. Samtidig viser den seneste sundhedsprofil 2017 fra Region Hovedstaden, at 16 % af de 16-24 årige i Region Hovedstaden ryger dagligt. Sundhedsprofilen viser samtidig, at dagligrygere har en markant højere forekomst af andre risikofaktorer som alkohol, hash og usikker sex.

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget drøftede den 5. november 2018 (pkt. 72) mulige initiativer i arbejdet frem mod en røgfri generation samt de dilemmaer, der er forbundet med implementeringen.

Sagen (bilag 1) blev efterfølgende oversendt til drøftelse i relevante fagudvalg samt Magistraten, som i mødet den 19. november 2018 (Sag 418) sendte sagen i høring. I alt er der indkommet 56 høringssvar (Bilag 2). I bilaget er høringssvarene opsummeret og vedlagt.

Høringssvarene relaterer sig til de dilemmaer, som er forbundet med implementering af røgfri generation, og som blev behandlet i Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 5. november 2018.

På baggrund af erfaringer fra andre kommuner, der har indført røgfri arbejdstid, den viden der ligger i netværket ”Røgfri fremtid”, forskningen samt høringssvarene har forvaltningen udarbejdet en handleplan (Bilag 3).

Handleplanen indeholder tre dele:

- 1) En strategidel i forhold til de centrale dilemmaer, der blev forelagt Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 5. november 2019,
- 2) forslag til en række konkrete initiativer samt
- 3) et forslag til implementeringsplan for 2019-2020 med udgangspunkt i de relevante udvalg, der skal forestå indsatsen (Bilag 1).

Handleplanen har overvejende taget højde for de indkomne høringssvar. På to området er der dog tale om, at høringssvarene ikke entydigt viser en retning:

1. Røgfri arbejdsdag

Betragter man høringssvarene bredt er der navnlig fra medarbejdersiden et ønske om at bevare den nuværende, frivillige ordning. Der argumenteres bl.a. med, at en røgfri arbejdsdag er en indgriben i den enkelte medarbejders personlige frihed. Der er dog også mange høringssvar, der anbefaler, at der indføres røgfri arbejdsdag på institutioner, hvor der er mange børn og unge. Der er tale om to forskellige perspektiver på indførelse af røgfri arbejdsdag: hensynet til hhv. medarbejdere og kommunens børn og unge.

Handleplanen lægger med udgangspunkt i budgetteksten for 2019-2022 op til, at hensynet til kommunens børns og unges sundhedsforhold vægtes tungere end en principiel anerkendelse af medarbejdernes personlige frihed. Samtidig respekteres det, at rygestop for mange er vanskelig, hvorfor der foreslås indført en overgangsperiode, hvor rygere, der ønsker det, kan få hjælp til rygestop.

2. Socialt udsatte borgere

Flere høringssvar peger på, at borgere i en udsat situation er særligt udfordrede i forhold til rygestop og derfor bør friholdes fra stramninger af rygereglerne, da det kan betyde, at borgeren fravælger tilbuddet samt svækker relationsdannelsen. Forvaltningen anerkender dette synspunkt men påpeger samtidig, at socialt udsatte borgere bl.a. pga. rygning har en markant kortere levetid på 15-20 år.

For at mindske uligheden i sundhed skelner handleplanen derfor ikke mellem socialt udsatte og ikke-socialt udsatte borgere i forhold til rygeregler. Samtidig anerkendes det, at socialt udsatte også i forhold til rygning kan have særlige udfordringer, hvorfor handleplanen lægger op til, at selve implementeringsfasen tilrettelægges, så der tages højde for den enkelte borgers særlige forhold.

Handleplan

Handleplanen er udarbejdet på baggrund af bedste viden på området, høringssvar m.v. Planen dækker over i alt 21 indsatser. Nedenfor er indsatserne gengivet i kort form. For en uddybning henvises til handleplanen.

Ni af indsatserne er såkaldt primære indsatser, hvor kommunen har myndighed til selv at sætte reglerne; herunder rygepolitikken på de kommunale arbejdspladser, i foreninger/klubber, hvor kommunen yder tilskud, legepladser og andre udearealer.

Primære indsatser, hvor kommunen har myndighed

Nr.	Indsats	Beskrivelse	Udvalg
1	<i>Røgfri skoledag på kommunale skoler</i>	På alle kommunens skoler indføres røgfri skoledag for elever; dvs. der ryges ikke i løbet af en skoledag.	Undervisningsudvalget
2	<i>Røgfri institution hvor børn/unge udgør hele eller en væsentlig del af målgruppen</i>	Omfatter vuggestuer, børnehaver, SFO'er samt borgere på F86, FKRC, Kultur- og fritidsinstitutioner som biblioteker og filialer, svømme- og idrætshaller m.m. Sundhedstjenesten, Tandpleje, Familieafdelingen, ligesom dagplejernes hjem fremadrettet gøres røgfri 24/7. Omfatter også selvejende institutioner med driftsoverenskomst.	Relevante udvalg
3	<i>Røgfri forening – med børn og unge som væsentlig målgruppe (min. 30%)</i>	Røgfrihed i folkeoplysende foreninger (herunder idrætsforeninger) for medlemmer og frivillige der hvor børn og unge udgør en væsentlig del af målgruppen.	Folkeoplysningsudvalget
4	<i>Røgfri arbejdsdag</i>	Der gennemføres røgfri arbejdsdag for medarbejdere på kommunale skoler hvor der indføres røgfri skoledag samt i røgfri institutioner, hvor børn/unge udgør hele eller en væsentlig del af målgruppen (indsats 1 og 2). Der tilbydes hjælp til rygestop i arbejdstiden og rygemedicin i en overgangsperiode. (Indsats 3).	Magistrat vedr. indsats 1 og 2. For indsats 3 en forudsætning for kommunalt tilskud fra relevante udvalg
5	<i>Røgfri festival og andre arrangementer hvor der opbæres kommunalt tilskud</i>	Det forudsættes for kommunale tilskud – der hvor børn og unge er en væsentlig del af målgruppen – at der er tale om et røgfrit arrangement.	Kultur- og Fritidsudvalget
6	<i>Intet tilskud til arrangementer, der får tilskud fra tobaksindustrien</i>	Det ydes ikke kommunalt tilskud til arrangementer, hvor børn og unge er en væsentlig del af målgruppen, hvis arrangementet får tilskud fra Tobaksindustrien	Kultur- og Fritidsudvalget
7	<i>Røgfrie legepladser</i>	Røg forbydes på alle kommunale legepladser (Friarealer omkring daginstitutioner og skoler skal være røgfri hele døgnet jf. Lov om røgfri miljøer.)	By- og Miljøudvalget
8	<i>Røgfrie omgivelser omkring særlige kommunale institutioner</i>	Røg forbydes i de nære omgivelser omkring biblioteker, medborgercenter, musikhøjskole, kulturhuse, musikbunkers, idrætshaller, KU.BE, Avenyt, Edison, Frederiksbergmuseerne, Frederiksberg Svømmehal og Flintholm Svømmehal (hvor der er tale om kommunalt areal).	Kultur- og Fritidsudvalget
9	<i>Dialog om røg i børnefamilier</i>	Sundhedstjenestens fokus på røg i familien skærpes yderligere via dialogen i småbørnsfamilier og i forbindelse med ind- og udskolingsundersøgelsen. Tandplejen vil fremover have en dialog omkring rygning med den enkelte elev og evt. denne forældre ved undersøgelser. Rygning tilføjes anamneseskemaet og inddrages i undervisningen for 7. og 9. klasser.	Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

Otte indsats er rettet mod andre sektorer, dvs. udenfor det kommunale myndighedsområde, hvor der er behov for en dialog for at initiere en Røgfri generation – en dialog der typisk skal tage udgangspunkt i det gode eksempel kommunen sætter med de primære indsats. Her kan bl.a. fremhæves rygepolitikken på ungdomsuddannelserne og salg af tobak i butikker og kiosker. Dialogen kan dermed tage afsæt i kommunens egne erfaringer med at implementere Røgfri generation.

Dialogbaserede indsats

Nr.	Indsats	Beskrivelse	Udvalg
10	<i>Røgfri skoledag på private skoler og efterskolen</i>	Der gennemføres dialog med private skoler og efterskolen på Frederiksberg om at gennemføre røgfri skoledag.	Undervisningsudvalget
11	<i>Røgfri institution for børn/unge i private institutioner og institutioner uden for Frederiksberg Kommune</i>	Der gennemføres dialog med private institutioner med borgere fra Frederiksberg om at gennemføre røgfri institution.	Relevante udvalg
12	<i>Røgfri Campus (ungdomsuddannelser)</i>	Der gennemføres dialog med Uddannelsesrådet og Campus Frederiksberg om at gennemføre røgfri skoledag på ungdomsuddannelser på Frederiksberg. Der tages ikke initiativer i f.t. videregående uddannelser.	Undervisningsudvalget/Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget
13	<i>Mindre synlige tobaksvarer i butikkerne og kioskerne</i>	Der gennemføres dialog med Erhvervsrådet om at gøre tobaksvarer mindre synlige i butikkerne og kioskerne.	Magistrat
14	<i>Røgfri ikke-kommunale arbejdspladser på Frederiksberg</i>	Der gennemføres dialog med Erhvervsrådet om at udveksle erfaringer vedr. røgfri arbejdsdag på private og offentlige arbejdspladser på Frederiksberg.	Magistrat
15	<i>Skærpet opfølgning vedr. aldersgrænse for at købe tobak</i>	Der gennemføres dialog med Erhvervsrådet og det lokale politi om at sikre en skærpet opfølgning på aldersgrænsen for at købe tobak.	Magistrat
16	<i>Praktiserende læger tager dialog med familier, hvor der er børn i hjemmet</i>	Der gennemføres dialog i KLU-regi om muligheden for en skærpet praksis for, at den praktiserende læge drøfter rygevaner med familier, hvor der er hjemmeboende børn.	Sundheds- og Forebyggelsesudvalget
17	<i>Medlemskab af partnerskabet 'Røgfri fremtid'</i>	Frederiksberg kommune tilmelder sig partnerskabet 'Røgfri fremtid' og ambitionerne heri med udgangspunkt i en vedtagen handleplan for en røgfri generation på Frederiksberg.	Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

Endelig er der 4 indsats, der dækker over kommunikation, opfølgning m.v.

Kommunikative og opfølgende indsats

Nr.	Indsats	Beskrivelse	Udvalg
18	<i>Koordineret og sammenhængende tværgående indsats; herunder information</i>	Der udarbejdes en kommunikationsplan for 2019-2020. 1) Kommunikationsplanen indeholder såvel intern som ekstern kommunikation med alle relevante interessenter. 2) Implementering af røgfri skole understøttes centralt vha. materiale og konsulentbistand. 3) Der udarbejdes en plan for skiltning på kommunale matrikler i samarbejde med institutionerne og offentlige steder.	Relevante udvalg, koordineret af Sundheds- og Forebyggelsesudvalget
19	<i>Koordinering af opfølgende indsats i form af rygestoptilbud til borgere og medarbejdere</i>	I forbindelse med evt. indførelse røgfri arbejdsdag kan medarbejderne tilbydes rygestopkurser og rygestopmedicin. Rygestoptilbud til borgere og medarbejdere monitoreres centralt.	Sundheds- og Forebyggelsesudvalget
20	<i>Styrket undervisningstilbud på mellemtrinnet og udskoling i folkeskolerne: Systematisk tobaksforebyggende indsats</i>	Folkeskolernes mellemtrin og udskoling tilbydes sparring og hjælp til en styrket tobaksforebyggende indsats jf. indsats 18.	Undervisningsudvalget
21	<i>Erfaringsudveksling, netværk af ledere og medarbejdere fra kommunen og samarbejdspartnere</i>	2 årlige temamøder mhp. info om erfaringer fra andre kommuner, netværksopbygning og vidensdeling.	Sundheds- og Forebyggelsesudvalget

I forbindelse med handleplanen er der udarbejdet en tids- og procesplan. Efter at Kommunalbestyrelsen den 13. maj 2019 har besluttet en handleplan, overgår den videre implementering til de respektive fagudvalg med fokus på de primære og opfølgende indsatser. Der udarbejdes en ny rygepolitik.

1. januar 2020 træder handleplanens indsatser i kraft i forhold til de primære og opfølgende indsatser. Samtidig udarbejdes der en tidsplan for implementering af de dialogbaserede indsatser, baseret på en status, forelagt Sundheds- og Forebyggelsesudvalget i 4. kvartal 2019.

I 4. kvartal 2020 forelægges Sundheds- og Forebyggelsesudvalget en status over implementering af Røgfri generation med henblik på en evt. udarbejdelse af handleplan for 2021-2022.

Handleplanens baggrundsmateriale er vedlagt som bilag; herunder den sundhedspolitiske handleplan, lov om røgfri miljøer, rygeforebyggende initiativer, der allerede er implementeret i Frederiksberg Kommune samt anbefalingerne under Røgfri Fremtid. (Bilag 4-10).

Økonomi

Selve implementeringen af de enkelte elementer i handlingsplanen refererer til de respektive fagudvalg samt Magistrat (som personaleudvalg). Økonomien i de enkelte initiativer afholdes inden for de enkelte udvalgs budgetter. Sundheds- og Forebyggelsesudvalget har dog afsat 0,2 mio. kr. til tværgående understøttelse af indsatserne til samlet projektledelse, kommunikations- og kampagnemateriale, arrangementer osv. fra udvalgets puljemidler. (SFU 5. november 2018, pkt. 72). Udvalget har desuden besluttet at reservere yderligere 0,3 mio. kr. til indsatser, hvis der viser sig et behov i arbejdet med handleplanen (SFU 4. februar 2019, pkt. 8).

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 25. marts 2019

Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, By- og Miljøudvalget, Børneudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget, Socialudvalget samt Undervisningsudvalget og Magistrat (som personaleudvalg) den 1. april 2019 (høring).

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget den 29. april, Magistraten den 6. maj 2019 og Kommunalbestyrelsen den 13. maj 2019 (forelægges med henblik på endelig godkendelse).

Bilag

Bilag 01. Implementering af Røgfri generation, SFU 5. november 2018

Bilag 02. Høringssvar

Bilag 03. Røgfri generation. Handleplan 2019-2020

Bilag 04. Sundhedspolitisk handleplan 2019-2022

Bilag 05. Lov om røgfrie miljøer

Bilag 06. Rygepolitik-i-Frederiksberg-Kommune

Bilag 07 Rygeforebyggende initiativer i Frederiksberg Kommune 1

Bilag 08. Arbejdspladser der har indført røgfri arbejdsdag

Bilag 09. Røgfri Fremtid - hvad kan du gøre

Bilag 10. Vidensrådet for Forebyggelse.